

CERKVENI GLASBENIK

GLASILO CECILIJINEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI

ŠT. 11, 12

NOVEMBER ♦ 1931 ♦ DECEMBER

LETO 54

Poročilo o XXI. občnem zboru Cecilijinega društva za ljublj. škofijo v Ljubljani 18. nov. 1931.

O priliki občnega zbora je bila v stolnici ob desetih sv. maša, pri kateri je stolni pevski zbor pel sledeče pesmi: Železnikovo 14. mašno »Cvetlice že oltar krase«, Premrlovo v čast sv. Ceciliji, Mavov »Svet« iz njegove maše na čast Slomšku, Sattnerjevo Srca Jezusovega »Vir sladkosti« in dr. Kimovčevo Angelsko češčenje (iz rokopisa). Ob tričetrt na 11 se je pričelo zborovanje v škofijskem dvorcu. Udeležencev se je zbralo okrog 80. G. predsednik konz. svetnik P. Hugolin Sattner je otvoril zborovanje s sledečim nagovorom:

»Prevzvišeni gospod knez in škof!
Prečastiti in velecenjeni zborovalci!

Minula so 4 leta, kar smo obhajali zadnji občni zbor, ob enem 50 letnico obstoja našega društva, na slovesen način. Prisotna sta bila dva cerkvena kneza, ljubljanski in mariborski knez in škof in častno število zborovalcev. Po naših pravilih se mora občni zbor vršiti približno vsako tretje leto. Zbrali smo se tedaj na vabilo društvenega odbora, prisostvovali sv. maši, ki je pač središče vsega našega stremljenja in delovanja; in sedaj odvarjam zborovanje. Predvsem pozdravljam prevzvišenega gospoda kneza in škofa, dr. Gregorija Rožmana, ki je blagovolil prevzeti protektorat nad našim društvom in ga obenem zahvalim, da nam je dovolil zborovati v tej zgodovinski dvorani. Pozdravljam g. stiškega opata dr. Avguština Kostelca, g. prošta Čerina in g. kanonika Ferjančiča kot zastopnika novomeškega kolegiatnega kapiteljna, g. višjega kapelnika, podpolkovnika dr. Čerina, g. župana Mihelčiča iz Celja, vse prečastite gg. duhovnike, gg. organiste in tudi naš mladi naraščaj: orglarske učence, ter želim, da bi se danes navzeli nove navdušenosti za našo sveto stvar.

Letos obhajamo 1700 letnico junaške smrti naše zavetnice, sv. Cecilije. Kako je sv. Cecilija prišla do tega naslova? Odgovor mi da prva antifona hvalnic oficija sv. Cecilije. Tam berem: »Cantantibus organis Caecilia Domino decantabat, dicens: Fiat cor meum immaculatum, ut non confundar.« Po naše: »Ko je svetna glasba vabila k ženitovanjski slavnosti, je Cecilija molila k Bogu: Ohrani moje srce neomadeževano, da ne bom osramočena.« Zametavala je mamljivo posvetno glasbo in Bogu darovala čisto, od sveta neokuženo srce.

V življenju sv. Cecilije je mnogo legendaričnega; novejša raziskovanja so dognala tole. Za cesarja Marka Avrelija je izbruhnilo v Rimu strašno preganjanje kristjanov, v katerem je tudi Cecilija padla kot žrtev. Bila je iz rodu plemenitih Cecilijev, ki so se zelo odlikovali kot državniki in vojaki. Starši so Cecilijo proti njeni volji zaročili z Valerijanom, ki je bil tudi plemenitega rodu. Cecilija je Valerijana spreobrnila h krščanski veri in ž njim vred tudi brata Tiburcija pridobila za Kristusa. Le-ta trojica se je zelo odlikovala med rimskimi kristjani; toda kmalu je preganjanje naredilo konec tej presrečni trozvezi.

Almahij, namestnik mestnega prefekta, je zaukazal blizu katakomb pomoriti veliko število kristjanov in prepovedal njihova trupla pokopati. Toda Valerijan in Tiburcij sta kljub prepovedi pokopavala kristjane, ki so za Kristusa dali življenje. Pozvana sta bila pred Almahija in bila obglavljena. Cecilija je poskrbela, da so bila njihova trupla pokopana v katakombah Pretekstata. Kmalu pa je Almahij stegnil svojo krvavo roko tudi po Ceciliji. Da bi ne bilo hrupa, je sklenil Cecilijo zadušiti v parni kopelji njene palače. To je bilo mučeništvo za plemenite Rimljane. Kakor trije mladeniči v ognjeni peči, je Cecilija ostala na čudovit način od pare nedotaknjena. Almahij, razjarjen od čudovitega dogodka, pošlje liktorja, da Ceciliji odseka glavo. Trikrat je zamahnil z mečem, in ji zadal globoke rane, umoriti je ni mogel. Groza ga je spreletela in pobegnil je odtod. Cecilija je živela še tri dni, bodrila vse obiskovalce k veri in stanovitnosti, potem pa izročila čisto dušo Stvarniku. Papež Urban jo je dal pokopati v katakombe sv. Kalista. Nad njenim grobom se je kmalu dvignila cerkev, ki nosi njeno ime. L. 821 je dal papež Paskal izkopati truplo, in čudo: truplo je bilo popolnoma nestrohnjeno, zavito v dragoceno odelo, in poleg trupla so se nahajali v kri pomočeni prti. Papež je zaukazal truplo položiti v mecesnovo krsto, to pa v marmornato pod glavni oltar. L. 1599 so zopet odprli Cecilijin grob. Telo je ležalo v isti krsti, odeto z zlatim brokatom, toda bilo je že upadlo. Vesoljni Rim je prišel počastit svetniško truplo in z veliko pijeteto gledal svetnico v njenem snu. Papež Klemen VIII. je dal cipresino krsto položiti v srebrno in to zopet v marmornato, ter vzdati v kripto. L. 1899 so zopet odprli kripto, a krste niso odprli. Cerkev sv. Cecilije je bila titularna cerkev kardinala Rampole; ta jo je dal na lastne stroške krasno prenoviti in tudi počiva v ondotni kripti.

Katoliška cerkev je sv. Ceciliji že zgodaj skazovala čiščenje in njeno ime sprejela v kanon sv. maše. Slikarji so jo ovekovečili v krasnih slikah,

zlasti Rafael. Na njegovi sliki se vidi svetnica v svečeniški dalmatiki, obdana od sv. Pavla, Janeza, Avgušтина, Magdalene; Cecilija — nedolžnost, Pavel — vera, Janez — ljubezen, Avguštin — veda, Magdalena — pokora. V rokah ima orglice, nad podobo rajajo angelci. V tem trenutku ji padejo orglice iz rok, dviga glavo, prisluškuje nebeški, zveličavni glasbi.

Naše društvo nosi ime sv. Cecilije in ima nalog skrbeti za dostojno cerkveno glasbo. Društvo je v teh 54. letih mnogo storilo za povzdigo cerkvene glasbe. Dokaz temu so tudi poročila glasbenih nadzornikov, ki so deloma prav razveseljiva, semtertje pa tudi nezadovoljiva, kakršen duh že preveva cerkvene predstojnike in organiste. Eno dejstvo pa bodi danes pribito. Cela Slovenija poje. To je pokazal letošnji Mali Šmaren, ko je bilo pred uršulinsko cerkvijo v Ljubljani zbranih 113 zborov z nad 2000 pevci, in jedro teh zborov so bili cerkveni pevci.

Mnogo zaslug imajo tudi naši glasbeni listi, glasila našega delovanja. Pevska zveza gre z nami roko v roki, skladatelji so marljivi, nove orgle se stavljajo po naših cerkvah v taki dovršenosti, da smemo biti ne samo zadovoljni, marveč ponosni. Ni napuh, marveč dejstvo, da prekašamo v glasbi marsikatero škofijo in da nas drugi zavidajo za naše uspehe. Zato bodi naše geslo: »Vedno naprej, nikdar nazaj!« Gojimo koral, ljudsko in umetno petje vedno v dobrem stanu. Stari se umikamo, mladi nastopajo; mladi, ki so imeli več prilike za glasbeni pouk, nego mi, ki smo si po velikem trudu pridobili potrebno glasbeno izobrazbo.

Da boste velecenjeni udeležniki, dobili boljšo sodbo o našem delovanju, prosim g. svetnika msgr. Premrla za finančni in šolski referat.

Društveni blagajnik in ravnatelj glasbene šole je podal nato sledeči poročili:

Blagajniško poročilo se nanaša na dohodke in stroške orglarske šole. Sicer je tudi »Cerkveni Glasbenik« last Cecilijinega društva, a list je prepuščen vsakokratni upravi v njeno lastno oskrbo in režijo ter se vzdržuje večinoma le z naročinami naročnikov. O stanju lista nekoliko pozneje.

Dohodki orglarske šole so znašali v šolskem letu 1927/28 Din 39.632, stroški Din 38.446; pribitka je bilo Din 1.186.

Dohodki (v podrobnem):

1. prebitek iz l. 1926/27	Din	435.—
2. šolnina učencev	<	9.878.—
3. prispevki župnih cerkva	<	15.284.—
4. podpore in darovi	<	14.035.—
	<u>Din</u>	<u>39.632.—</u>

Stroški (v podrobnem):

1. za razine šolske potrebščine (lokal, postrežbo, luč, motor, kurjavo, popravila itd.)	Din	7.298.—
2. nagrade učiteljem	<	21.135.—
3. »Cerkvenemu Glasbeniku« (izredna podpora)	<	3.000.—
4. Društvu organistov v Ljubljani (škofijska podpora)	<	6.000.—
5. Muzikalije	<	1.013.—
	<u>Din</u>	<u>38.446.—</u>

V šolskem letu 1928/29 so znašali dohodki Din 45.839.—, stroški Din 35.801.—, prebitka je bilo Din 10.038.—.

Dohodki:

1. prebitek iz l. 1927/28	Din 1.186.—
2. šolnine učencev	< 7.855.—
3. prispevki župnih cerkva	< 21.849.—
4. podpore in darovi	< 14.949.—
	<hr/>
	Din 45.839.—

Stroški:

1. razne šolske potrebščine	Din 10.380.—
2. nagrade učiteljem	< 19.870.—
3. »Cerkvenemu Glasbeniku«	< 5.000.—
4. muzikalije	< 551.—
	<hr/>
	Din 35.801.—

Dohodki v šolskem letu 1929/30 so znašali Din 42.810, stroški Din 42.617; prebitek Din 193.

Dohodki:

1. prebitek iz l. 1928/29	Din 10.039.—
2. šolnina	< 8.585.—
3. prispevki župnih cerkva	< 20.307.—
4. podpore in darovi	< 3.880.—
	<hr/>
	Din 42.811.—

Stroški:

1. razne šolske potrebščine (med njimi nabava še drugih orgel)	Din 21.056.—
2. nagrade učiteljem	< 20.565.—
3. muzikalije	< 996.—
	<hr/>
	Din 42.617.—

Dohodki v šolskem letu 1930/31, so znašali Din 35.792, stroški Din 36.311, primankljaj Din 519.

Dohodki:

1. prebitek iz leta 1929/30	Din 193.—
2. šolnine	< 8.895.—
3. prispevki cerkva	< 19.690.—
4. podpore in darovi	< 7.014.—
	<hr/>
	Din 35.792.—

Stroški:

1. šolske potrebščine	Din 15.822.—
2. nagrade učiteljem	< 19.880.—
3. muzikalije	< 609.—
	<hr/>
	Din 36.311.—

Iz poročila je razvidno, da se vsakoletni izdatki večinoma krijejo z dohodki. Dolga hvala Bogu nimamo, preostaja nam pa tudi nič. S samimi prispevki cerkva bi nikakor ne mogli izhajati; zato nam precej zaleže tudi šolnina učencev, če tudi majhna (po 60 Din mesečno). Istotako bi se pri vsakoletnih računih takoj poznalo in bi imeli gotovo večje primanjkljaje, če bi prenehale običajne pod-

pore. Med podporami, ki so nam došle v zadnjih štirih letih, je največ zalegla dvakratna podpora bivšega oblastnega odbora v Ljubljani po 10.000 Din (v letih 1928 in 1929). Jako dobrodošle so vsakoletne podpore Ljudske posojilnice po 1.000 Din in Brezalkoholne gostilne v Ljubljani po 500 Din ter manjše podpore raznih podeželskih posojilnic in hranilnic in darovi posameznikov. Banska uprava pa je letos dala naši šoli podporo v znesku 2.000 Din. Vsem se najtoplejše zahvaljujemo. — Župni uradi prispevajo z letnimi prispevki po 4 Din od 100 duš, vendar ne plača nobena cerkev nad 200 Din. Te prispevke moramo zadnja leta zelo izterjevati. Pri škof. ordinariatu smo prosili, da bi te prispevke nekoliko zvišali, a do sedaj jih še niso. Hvaležni pa smo seveda tudi za sedanje.

Še nekaj podatkov o našem listu. »Cerkveni Glasbenik« je stal društvo v jubilejnem letu 1927 Din 53.800; stroški so bili to leto izredno veliki radi izredno povečane jubilejne številke in radi slik, ki jih je list prinašal v tem letu od prve do zadnje številke. V l. 1928 je list stal Din 35.162, v l. 1929 Din 35.867, v l. 1930 Din 34.446 in letos bo stal tudi najmanj 35.000 Din. List se tiska redno v 1.000 izvodih, priloga v 1.400 do 1.500 izvodih. Posamezna dvojna številka nas stane nad 5.000 Din. Naročnikov imamo nekaj nad 800, plačujočih nekaj nad 700.

Kar si tiče prispevkov za šolo, ki jih pošiljajo župne cerkve, prosim, da jih gg. župniki po možnosti poravnajo vedno takoj, ko dobe položnice v »Škof. listu«. Tudi naročnike »Cerkvenega Glasbenika« lepo prosim, naj bodo pri plačevanju naročnine bolj točni in bolj redni. Z rednim in čim prejšnjim plačevanjem prispevkov za šolo kakor tudi naročnine za naš list bi bilo delo blagajniku Cecilijinega društva in upravi »Cerkvenega Glasbenika« zelo olajšano in prihranjena marsikatera skrb.

Sledilo je poročilo istega poročevalca o orglarski šoli.

Pouk se je zadnja leta ves čas redno vršil. Učenci obiskujejo šolo po tri leta. Vsako leto imamo v šoli okrog 20 učencev. Koncem šolskega leta 1926/27 je šolo dovršilo 6 učencev, koncem l. 1927/28 3 učenci. Koncem leta 1929/30 8 učencev, koncem l. 1930/31 3 učenci. Od teh 26 absolventov v zadnjih petih letih deluje večina v organistovskih službah, samo trije so drugje: eden je pevec pri operi, eden je mestni stražnik, eden pa nadaljuje glasbene študije (orgle in kompozicijo) na konservatoriju v Ljubljani. Letos obiskuje šolo 21 učencev: 7 v I., 8 v II. in 6 v III. letniku. 19 jih je iz dravske banovine, eden iz donavske, eden iz Primorskega. V šoli se poučujejo sledeči predmeti: verouk, cerkvenoglasbena liturgika, zgodovina cerkvene glasbe, glasbena teorija, harmonija, kontrapunkt, nauk o instrumentih, igra na klavir in orgle, fiziologija in fonetika, koralno in figurhalno petje, pevovodstvo, lepomis, pravopis in združno knjigovodstvo. Od časa do časa poučujemo tudi prosto preludiranje. Nameravali smo uvesti tudi pouk na pihala, a do sedaj tega še nismo mogli izvesti. Dve leti je g. prof. dr. Josip Mantuani poučeval lepo vedenje, eno leto pa vseuč. prof. dr. Josip Ujčič latinščino. V l. 1928/29 se je poučevalo občinsko tajništvo v posebnem tečaju, ki ga nam je brezplačno oskrbel takratni oblastni odbor. Za veliko dobroto mu izrekamo najlepšo zahvalo. — Na šoli poučuje redno devet do deset učiteljev. L. 1928 nam je smrt ugrabila odličnega učitelja, g. prof. Josipa Vedrala, ki je poučeval na naši šoli od l. 1912 dalje, torej 17 let. Učil je najprej teorijo in klavir, pozneje samo klavir in sicer vse učence. Izredno vestnega in šoli zvestega učitelja ohrani naša šola v najhvaležnejšem spominu. Za umrlim g. prof. Vedralom poučuje klavir sedaj izvrstni pianist g. Marjan Lipovšek. Združno knjigovodstvo je do konca šolskega leta 1927/28 poučeval g. revizor Karel Krištofič, od takrat dalje poučuje ta predmet g. revizor Franc Lesjak. Učitelja za združno knjigovodstvo nam plačuje Združna zveza. Naj sprejme o tej priliki za to njeno ljubeznivost našo prav iskreno zahvalo! Ostali učitelji na naši šoli so: g. prof. Anton Anžič, g. prof. dr. Anton Dolinar, g. prof. Adolf Gröbming,

g. kanonik dr. Franc Kimovec, g. ravnatelj v pokoju Ivan Levec, g. dvorni svetnik prof. dr. Josip Mantuani, g. regenschori Ivan Zdešar in moja malenkost.

Kar naj iz razvoja šole v zadnjih štirih letih še posebej omenim, bi bilo sledeče:

1. Učenci dobivajo od l. 1927/28 dalje šolska spričevala polletno. Prej so jih dobivali samo koncem šolskega leta. Sprejemni izpiti se vršijo od 1928 dalje koncem šolskega leta in ne več jeseni začetkom šolskega leta.

2. Šolo smo zavarovali za večjo vsoto.

3. V l. 1927/28 so učenci postali člani nanovo ustanovljene Marijine kongregacije v čast Marijinemu Brezmadežnemu Spočetju, ter imajo skupno z nekaterimi drugimi mladeniči shode v alojzijeviški kapeli. Sprva jih je vodil gosp. stolni vikar Koretič, sedaj g. stolni vikar Košmerlj.

4. V l. 1929/30 smo priredili v juniju šolski izlet k Sv. Križu nad Jesenicami in na Golico.

5. V l. 1930/31 je šola dobila še ene orgle, ki so stale prej v gorski podružnici župnije Loka pri Zidanem mostu, Jos. Brandlovo delo s 5 registri in nekaj zvezami. Orglarski mojster Franc Jenko jim je dodal še en register (Salicional 8') ter jih postavil na alojzijeviškem koru. Orgle so enomanualne, mehanične, a dobre. Stale so Din 14.500. Služijo učencem za vajo.

6. V juniju letos smo šolo ponovno posvetili presv. Srcu Jezusovemu.

7. Letos smo napravili v glavni šolski sobi nov parketni pod in okrasili sobo z jako uspelim portretom pokojnega ravnatelja naše šole Antona Foersterja. Portret je izvršil akademični slikar g. prof. Saša Šantel.

8. Učenci sodelujejo pri petju v stolnici. Pevske vaje za stolnico se vrše v prostorih orglarske šole.

9. Ker ljubljanski konservatorij še nima lastnih orgel, imajo konservatorijski učenci pouk iz orgel na naših orglah, naši učenci pa imajo pouk v klavirju v prostorih Glasbene Matice oz. konservatorija. Prvoletniki imajo pouk v klavirju po dvakrat na teden, ostali pa enkrat na teden klavir in enkrat orgle.

10. Učenci dobivajo iz šolske knjižnice mesečno muzikalije in knjige.

Orglarska šola stori potemtakem, kakor ste, cenjeni zborovalci, čuli iz šolskega poročila, kar more, da bi učence strokovno temeljito izobrazila in dobro vzgojila. Radi bi učencem nudili še več, a bi potrebovali več šolskih prostorov in več denarnih sredstev. V sedanjih razmerah se moramo zadovoljiti s sedanjimi uspehi.

Na organistih, ki pridejo iz šole, samih je mnogo ležeče, da se strokovno še dalje izobrazujejo in izpopolnjujejo. V to jim služi predvsem naš list »Cerkveni Glasbenik«, v kolikor so nanj naročeni in ga bero, ter stik s Pevsko Zvezo. Pevska Zveza se zadnja leta prav živahno in uspešno razvija in nudi našim organistom-pevovodjem po eni strani precejšnjo pobudo za napredovanje v njih delovanju in jih na svojih tečajih tudi dejansko izobrazuje. Zvezi in njenemu vodju g. prof. M. Bajuku se za njeno pomoč najtopleje zahvaljujemo.

Kar se tiče oddajanja organistovskih služb, poudarjam na tem mestu v imenu naše šole in v imenu Zveze organistov, naj imajo izšolani organisti prednost pred samouki. Priznam, da se dobe tudi večji in spretni samouki. Nikakor pa ne gre, da bi službe oddajali samoukom samo za to, ker so ti bolj po ceni. To ni ne socialno pravično, ne strokovno pravilno, niti cerkveni glasbi v prid.

Končno treba, da vsi činitelji: naše Cecilijino društvo, Društvo organistov in škofijski ordinariat delajo na to, da se tudi gmotni položaj organistov kar moč in čim prej izboljša in uredi, da ne bodo slabe, dostikrat sramotno nezadostne življenjske razmere ovirale naše organiste v njih stanovskem delu, jim zagrenjale njih mladostno idealno stremljenje ter ovirale dober in uspešen razvoj naše cerkvene glasbe.

Nato g. predsednik: »Zahvalim g. poročevalca za njegovi poročili in povdarjam, da je največ dela na njegovih ramah. Bog ga podpiraj in mu bodi plačnik! — Prosim g. tajnika za njegovo poročilo.«

Tajnik, g. mestni katehet Ivan Pivk je poročal sledeče:

Zadnji občni zbor Cecilijinega društva za ljubljansko škofijo se je vršil dne 14. januarja 1927 ob priliki društvenega zlatega jubileja. Od takrat je imel odbor 14 sej.

Odborova glavna skrb je bila predvsem pospeševanje ljudskega petja. V ta namen se je Cecilijino društvo obrnilo na škofijski ordinariat s prošnjo, naj stavi župnijskim uradom sledeča vprašanja:

1. Ali se cerkveno ljudsko petje goji?
2. V koliki meri, oziroma pri katerih pobožnostih in cerkvenih opravilih?
3. Kaj se poje in kako?
4. Ali se je od strani duhovnikov ljudstvu ta zadeva že kaj pojasnila?
5. Kaj ovira, da se do sedaj cerkveno ljud. petje še ni moglo razviti?
6. Kaj bi se moglo doseči v bližnji bodočnosti?

Odbor je skoraj prav pri vsaki seji razpravljal, kako bi ljudsko petje prišlo v živahnejši tok. V ta namen se je zbrala statistika sedanjega petja v škofiji, ki sta jo prinesla »Cerkveni Glasbenik« in »Škofijski list« skupno z različnimi naveti, kako naj se po posameznih župnijah uvaja ljudsko petje. Razen tega je »Cerkveni Glasbenik« objavil razne članke o ljudskem petju, ki so vsak iz svojega vidika obravnavali to vprašanje in vnemali naše občinstvo za ljudsko petje. Od odbora se je poslala po škofijskem ordinariatu posebna vloga prosvetnemu oddelku s prošnjo, naj bi priporočil šolam gojitev ljudskega petja. Določil se je kanon pesmi, ki naj bi se po šolah učile.

Domenjeno je bilo, da se izdelata dva cerkvena govora, ki naj bi jih prinesel »Škofijski list« in ki naj bi bila duhovščini v pomoč pri propagandi ljudskega petja. Teh govorov pa še ni, jih še čakamo in kakor hitro bodo izgotovljeni, se bo akcija ljudskega petja nadaljevala.

Pa že iz tega, kar se je do sedaj začelo v tem pogledu, moramo konstatirati precejšen in zadovoljiv napredek. Po mnogih župnijah so prav resno začeli gojiti ljudsko petje, bodisi v naši, kakor tudi v lavantinski škofiji. Pri nas beležijo lepe uspehe župnije Stična, Št. Vid pri Stični, Žužemberk, Krka, Vrhnika, Vranja peč, tudi naša ljubljanska stolnica in še nekatere druge cerkve; v lavantinski škofiji prednjači župnija sv. Jožef pri Celju. V naši stolni župniji je ljudsko petje prišlo do izraza zlasti v dneh zadnjega misijona marca meseca leta 1930. Zadnje tri nedelje pred misijonom je po popoldanski službi božji vadil g. kanonik dr. Kimovec iz prižnice od Premrla prirejeno enoglasno »Misijsko«, katero je na orglah spremljal g. ravnatelj stolnega kora sam. Prav na podlagi teh treh vaj je ljudsko petje med misijonom izvrstno uspelo in pri sklepnih misijonskih pobožnostih, ko je vsa cerkev mogočno donela, ni bil pleno orgel kar nič odveč.

Od zadnjega občnega zbora sta se vršila dva velika pevska tečaja »Pevske zveze« v Ljubljani, pri katerih je tudi Cecilijino društvo sodelovalo skupno z Organistovskim društvom. Poleg teh dveh glavnih se je vršilo še mnogo drugih manjših pokrajinskih tečajev po deželi.

Pravtako se je vršilo nebroj cerkvenih koncertov po različnih župnijah naše škofije. Nekaj jih je bilo prirejenih ob priliki 1700 letnice smrti naše zaščitnice sv. Cecilije. Ob tem jubilejnem spominu je tudi »Cerkveni Glasbenik« prinesel lepe članke o sv. Ceciliji.

Dne 26. oktobra 1927 se je v Ljubljani vršil ustanovni občni zbor društva »Zveze organistov za Slovenijo«. Organizacija naših prvih pobornikov cecilijanske ideje se lepo razvija in da naši cecilijanci ne žele biti samo dobri orga-

nisti, temveč tudi praktični, globoki katoličani, je dokaz, da so se v tem času že dvakrat zbrali v »Domu duhovnih vaj« k skupnim eksercicijam.

V l. 1928 je izšla papeževa enciklika o liturgiji in cerkveni glasbi. O okrožnici se je na sejah razpravljalo, več člankov o njej je izšlo v »Glasbeniku« in po njenih smernicah se je skušalo prilagoditi našo cerkveno glasbo.

Od zadnjega obnega zbora je izšlo okrog 90 komadov cerkvenih skladb slovenskih skladateljev, od katerih naj omenim zlasti: Premrlovo latinsko mašo v čast sv. Jožefu, 3 Hochreiterjeve latinske maše, dalje Mavovo in Vodopivčevo. Requiemi: Kokošarjev, Grumov, Mavov, Vodopivčev in Premrlov (II. izdaja). Potem cela vrsta izdaj slovenskih cerkvenih pesmi: Železnikovih, Mavovih, Jobstovih, Sattnerjevih, Kimovčevih, Premrlovih, Vodopivčevih, Mihelčičevih, K. Adamičevih in drugih. Izšlo je tudi nekaj zbirk orgelskih skladb in teh nekaj celo v inozemskem založništvu.

V tem času je bilo postavljenih v ljubljanski škofiji več novih izvrstnih orgel. Največ jih je postavil orglarski mojster g. Franc Jenko iz Št. Vida nad Ljubljano. Tako v Domžalah, Kočevju, Preski, Črnučah, Mozlju, na Selu pri Ljubljani in v Vodicah. Veseli smo in ponosni, da imamo tako izvrstnega orglarskega mojstra, ki mu lahko zaupamo vsako delo.

Med tem časom je izšel novi »Cerkveni molitvenik«; novi »Cerkveni obrednik« pa je v tisku in bo v kratkem dotiskan.

Naj omenim še, da se je cerkvena orgelska glasba večkrat prenašala tudi po radiju. Pri teh koncertih so sodelovali gg. Premrl, Hladnik, Tomc, Arnič, Rančigaj in frater Fricelj.

V l. 1929 so bili nanovo določeni in imenovani nadzorniki organistov, ki so v letu 1930 nadzirali podrejene jim okoliše in poslali ordinarijatu deloma prav obširna in zanimiva poročila.

Kronika našega društva poroča še sledeče:

Dne 22. julija 1927 je na Dunaju promoviral za doktorja glasbe naš odbornik in odlični slovenski skladatelj prof. dr. Anton Dolinar. Glasbene študije je na Dunaju dovršil tudi g. Matija Tomc, ki je nastavljen na škof. gimnaziji v Št. Vidu nad Ljubljano.

V tem času nas je zapustil odbornik in bivši društveni tajnik g. Franc Zabret, ki je odšel na svoje novo službeno mesto, kot župnik na župnijo Kovor. Prvotako je izstopil iz odbora g. David Doktorič, ker je bil nastavljen kot upravitelj v Zg. Brniku in službuje sedaj kot župni upravitelj v Radomljah. Odbor se obema gg. za njiju sodelovanje najlepše zahvaljuje.

Odlični člani Cecilijinega društva in drugi glasbeniki ter prijatelji cecilijanske ideje so v zadnjih štirih letih obhajali razne pomembne obletnice:

Dne 26. avg. 1927 je obhajal svojo zlato mašo, letos pa 25 letni jubilej svojega plodonosnega škofovanja v Gorici, goriški nadškof dr. Franc B. Sedej, o katerem čujemo prav zadnje dni, da se je odpovedal svoji visoki službi in odšel v prezasluzeni pokoj. Dne 19. sept. 1927 je msgr. Mihael Arko, dekan v Idriji, postal sedemdesetletnik. Leta 1930. ga je nadškof goriški imenoval častnim kanonikom in je to leto obhajal 30 letni jubilej svojega neumornega in požrtvovalnega delovanja v Idriji. Dne 1. dec. 1927 je postal 60 letnik naš zvesti dopisnik in navdušen cecilijanec g. kanonik Franc Ferjančič. Dne 15. nov. 1927 je obhajal sedemdesetletnico rojstva in naslednje leto svojo zlato mašo prevzvišeni gospod dr. Andrej Karlin, škof lavantinski. Dne 27. sept. 1928 je dopolnil svoje petdeseto leto naš odbornik in slovenski skladatelj kanonik g. dr. Franc Kimovec. Dne 20. marca 1928 je dopolnil sedemdeseto leto naš odlični sotrudnik, dolgoletni odbornik, član učiteljskega zbora drž. konservatorija v Ljubljani ter ljubljanske orglarske šole, bivši muzejski ravnatelj, dvorni svetnik g. prof. dr. Josip Mantuani. V maju l. 1930 je ravnatelj stolnega kora in orglarske šole ter urednik »Cerkvenega Glasbenika« g. svetnik Stanko Premrl bil od papeža

28. marca 1930

Pija XI. imenovan za tajnega komornika z nazivom — monsignor. Dne 28. sept. 1930 je postal šestdesetletnik duhovni svetnik župnik in skladatelj Franc Bernik.

Dne 1. avg. 1930 je šel v prezasluzeni pokoj naš pokrovitelj nadškof dr. Anton B. Jeglič. Istočasno je kot ordinarij ljubljanske škofije nastopil dr. Gregorij Rožman.

Letos je postal biseromašnik goriški duhovnik in zaslužen cecilijanec, svetnik Blaž Grča. M. Eleonora Hudovernik obhaja letos 50 letni jubilej svojega redovnega poklica in odkar z orgljanjem povečuje službo božjo v ljubljanski uršulinski cerkvi. Pravitako obhajata 50 letnico svojega organistovskega udejstvovanja odlična cecilijanca Ignacij Hladnik in Karol Bervar.

Osemdesetletnico rojstva obhaja letos naš prezasluzni predsednik, starosta slovenskih skladateljev, konz. svetnik g. p. Hugolin Sattner, kateremu k njegovemu jubileju in vsemu bogatemu glasbenemu delu najiskrenejše častitamo!

V tem času je umrlo precejšnje število odličnih in delavnih članov Cecilijinega društva, slovenskih glasbenikov in prijateljev cecilijanske ideje.

Januarja meseca 1928 je umrl župnik zlatomašnik Anton Nemeč, eden najstarejših cecilijanecv. Dne 26. sept. 1929 je v Ratisboni umrl generalni predsednik splošnega Cecilijinega društva duh. svetnik, prof. dr. Karl Weinmann. Dne 20. aprila 1929 je umrl gospod profesor Josip Vedral, učitelj orglarske šole, član zbora ljubljanskega konservatorija in dolgoletni organist v frančiškanski cerkvi v Ljubljani. Dne 2. marca 1929 je v Grobljah pri Domžalah umrl misionar Franc Pirc, vnet glasbenik in vrl. sotrudnik »Cerkvenega Glasbenika«. V Kamniku je 5. nov. 1930 umrl biseromašnik, cecilijanec g. Anton Dolinar.

V tej dobi je smrt pobrala nekaj naših odličnih glasbenikov, skladateljev, pevcev in pevk. Tako je v l. 1927 umrla Frančiška Goršič, bivša organistinja v Trnovem v Ljubljani, sestra orglarskega mojstra Franca Goršiča. V istem letu je umrla odlična pevka Marija Gorenc, ki je pela na koru stolne cerkve. Nadalje so umrli: prof. dr. Adolf Robida, dolgoletni pevec frančiškanskega cerkvenega zbora; v Višnji gori Janko Škrbinec, učitelj in slov. skladatelj; v Zagrebu Franc S. Vilhar, slovenski skladatelj; v Kojskem na Goriškem župnik Albert Leban, skladatelj in glasbenik; v Ljubljani Leopold Pahor, železniški uradnik in skladatelj, ter Alojzij Höfler, tiskarniški ravnatelj, ki je dolgo let tiskal in stavil »Cerkveni Glasbenik«.

Nadalje so v tej dobi preminuli: Ciril Kumar, pevovodja in skladatelj v Ljubljani; Gottard Rott, duh. svetnik in skladatelj v Konjicah; slovenska pianistka Dana Koblarjeva; bivši predsednik Glasbene Matice Anton Svetek, oče pokojnega skladatelja in pevovodja »Ljubljane«; župnik Valentin Marčič, ki je zložil mnogo besedil k cerkvenim napevom; župnik Janko Sedej, nadzornik organistov, vnet glasbenik, pevec in pevovodja.

Na Goriškem je umrl vnet cecilijanec Angel Čargo. Na ~~Moravskem~~ ^{Češkem v Litoměřice} škof Jožef Grob, velik pospeševatelj cerkvene glasbe, ki je še kot škof sam dirigiral cerkveni zbor in orkester. V Freiburgu v Švici je umrl nedavno slavni koralni pisatelj prof. dr. Peter Wagner; v tujini Andrej Moquerô, slavni koralist.

Tudi mnogo organistov nas je v tem času zapustilo. Florijan Mejač v Mengšu; Josip Dragar, na sv. Planini pri Trbovljah; Franc Zoré, Smartno pri Tuhinju; Franc Lukman v Trzinu; Ciril Razpotnik v Hinjah; Ivan Kokalj v Ihanu; Anton Jenko v Knežaku; Franc Mikuž, Črni vrh nad Idrijo; Peter Strniša v Sremski Mitrovici, Florijan Veninšek v Rečici ob Savinji; Franc Preskvar v Domžalah, Al. Čander v Krškem in A. Bozja, bivši organist v Cerkljani.

Naj omenim ob tej priliki, da so zemske ostanke našega velikega mojstra Antona Foersterja prenesli iz Novega mesta v Ljubljano.

Vstaviti se moramo še pri spominu našega nepozabnega prijatelja in velikega pospeševatelja cerkvene glasbe prelata dr. Josipa Lesarja, ki ga je Bog lansko leto poklical k Sebi.

Naj h koncu omenim, da smo obhajali v zadnjih letih še tri zanimive jubileje, namreč stoletnico rojstva skladateljev Leopolda Belarja in Franca S. Adamiča, ter dvestoletnico rojstva Franca Ks. Križmana, našega slavnoznanega orglarskega mojstra.

* * *

Predsednik zahvali tajnika za njegovo delo in izčrpno poročilo. Zahvala mu gre tembolj, ker je na vse strani zaposlen in preobložen, pa se žrtvuje tudi še za naše društvo.

Nato je g. stolni kanonik dr. Franc Kimovec predaval o cerkvenem ljudskem petju tako temeljito in vneto, da mu je ves zbor veselo pritrjeval.¹ Tudi Prevzvišeni je toplo priporočil gojitev ljudskega petja. Stvar se bo vzela v pretres; zlasti bo posebna komisija skrbela za izdajo nove Ljudske pesmarice po družbi sv. Mohorja.

Sledila je volitev odbora po vskliku. Na predlog g. župnika Janca so bili v odbor izvoljeni sledeči gg.: P. Hugolin Sattner, prof. dr. Josip Mantuani, msgr. Viktor Steska, dr. Franc Kimovec, msgr. Stanko Premrl, prof. dr. Anton Dolinar, Ivan Pivk, Anton Lavrič, Ivan Zdešar in Josip Janežič. Odbor se bo konstituiral v prvi seji.

Po končanem občnem zboru se je vršil v srebrni dvorani hotela Union banket na čast predsedniku Cecilijinega društva p. Hugolinu Sattnerju ob njegovi 80letnici. Udeležilo se ga je 27 oseb: poleg g. slavljenca prevzv. knezoškof dr. Gregorij Rožman, g. stiški opat dr. Avguštin Kostelec, g. novomeški prošt Karel Čerin, g. komtur in prior križniškega reda p. Valerijan Učak, g. provincial p. dr. Gvidon Rant, g. vseuč. prof. dr. Franc Lukman, g. kanonik Fran Ferjančič, večina odbornikov Cec. društva, več organistovskih nadzornikov in nekaj drugih odličnih glasbenikov, med njimi g. ravnatelj drž. konservatorija Matej Hubad, g. višji vojni kapelnik dr. Josip Čerin, g. pevovodja »Ljubljanskega Zvona« in urednik »Zborov« g. Zorko Prelovec in drugi. Slavnostno besedo je na banketu izpregovoril g. dvorni svetnik dr. Josip Mantuani, ki je v izbranem, tehtnem in iskrenem govoru podčrtaval zasluge našega neumornega predsednika, redovnika in glasbenika o. Hugolina Sattnerja. V lepih verzih pa je pozdravil g. jubilanta še g. kanonik Fran Ferjančič.

Občni zbor in banket sta potekla v najlepšem redu in soglasju.

Ob 80letnici g. p. Hugolina Sattnerja.

*Imen ne malo v zgodovini se blesti,
ki ljudstvo jih s pridevkom »veliki« časti.
Pridevek ta nadel bi patru Hugolinu,
muz glasbenih izredno ljubljenu sinu.
Velika Hugolinova je že postava,
precej nad druge dviga se njegova glava.
Previdnost visokost mu to je naklonila,
pri pevskem vodstvu mu prav dobro je služila.
In velik je naš slavljenec po letih svojih,
ki jih dosegel je v življenja trdih bojih.
Čeprav mu osem križev že hrbèt teži,
pokoncu se še vedno kot nekdaž drži.
Let osemdeset ta in oni doživi,*

¹ Dr. Kimovčevo predavanje bomo objavili v našem listu — če Bog da — v prihodnji številki. — Ur.

a naglo vene mu telo in um slabi.
Naš jubilat na duhu je krepak, ne hira,
nam v letih teh še vedno pridno komponira.
In um njegov ustvaril dela je velika,
ki Cerkvi in Sloveniji so prava dika.
Ozaljšal sveto mašo s krasnimi je spevi,
poklonil himne ljubke je nebeški Devi.
Je Božič mili in Veliko noč slavil,
euharistijo in svetnike počastil.
Zahvalo pel je trojedinemu Bogu,
posvetil pesmice Kraljici je miru.
Na svetnem polju vzklilo je cvetic nebroj,
z njih željno srka med čebelic pevskih roj.
Na odru opera se krasna odigrava,
nam oratorij plemenita je zabava.
Kantate divne zadone nam na uho,
nevihta v duhu prihrumi nad nas strašno.
Skladatelj slika bistrega studenčka kras,
nam slika mrzlo zimo in pomladni čas.
Vse to ustvaril je umetnik Hugolin,
Slovenije nam mile prezaslužni sin.
Cecilijino društvo vodil je izborno,
za njega blagor trudil se je neumorno.
Za »Glasbenik« goreče delal je vsekdar,
prilival pridno mu kot skrben je vrtnar.
Življenja ladja mu doslej je mirno plula,
mu leta brez nezgode večje so minula.
O varuj, Bog, nadalje še ta dragi brod,
ga spremljaj s svojim blagoslovom vsepovsod!
Napočila je zdaj življenja zadnja doba,
naj čvrsta delavnost ga spremlja prav do groba!
Če zdaj že v kripto šel Cecilije je svete,
je storil to le v duhu iz ljubezni vnete.
A njega kripta dolgo prazna naj sameva,
da duša dalje še mu spevor prekipava!
Potem naj v raju večna zarja mu zasije,
ko ga objamejo nebeške harmonije!

18. novembra 1931.

Fr. Ferjančič.

Rateški slovesni zvon.

(Josipu Lavtičarju.)

Zvon udarja. Osemkrat deset udarcev!
Osemkrat deset enakomernih!
Osemkrat deset večernih!

To je ura: pred desetkrat osmim letom.
To je srečna ura, ob kateri
Kranjegorka v živi veri
v sveti križ je zrla: »Nov otrok je rojen!
Nov sin! Drugo pojde vse po starem.
Kakor mi, bo nosil jarem.«

*Kot na svatbo si pod jarem šel Gospodov.
Tvojim svatom se je tih prisvatil
čas in jarem tvoj pozlatil.
Sladek jarem je Gospodov. Vedno slajši
zanj, ki včasih šel je gledat v daljne
tuje kraje, tuje kralje.*

*Vnet si klical: Razorajmo naše njive!
Drugi zemljo naj orjo z drevesom,
Ti oral si jo s peresom.
V Tvoji duši vstali lepi so »Spomini«.
In si vélel naši »Mladi Bredi«:
Pridi! Bova pela! Sedi!*

*Na povelje pevka je prišla pokorna.
Z njo prišle so Ljudske operete,
z njimi tudi Pesmi svete.
Ponca priča in Planica dobro pomni:
Kajkrat verno gledaš na Višarje:
naj Marija ljudstvo varje!*

*Zvon udarja. Zvon nikdar se ne postara.
Lepše poje danes ko pred leti:
Bog Te živi v službi sveti!*

Virgilij.

Dr. Josip Mantuani:

Zgodovina cerkvene glasbe.

(Dalje)

Te neobičajne harmonije so vzbujale že pred več kakor 500 leti pozornost Machautovih sodobnikov. Imel je dokaj posnemovalcev in izpolnjevalcev. Vzlic vsej naprednosti v tehniki teče stavek vendar še dokaj okorno.

Petnajsto stoletje je bilo doba hitrega razvoja in neverjetne plodovitosti, a tudi napredka in razčiščevanja. Motivsko snov za glavni napev so zajemali iz gregorianskega koralala, ako je šlo za cerkvene skladbe. Tupatam so uporabljali dolge odstavke ali kar cele koralne napeve in jih kontrapunktirali.

Razen koralala daje osnovo pogosto tudi ljudska ali celo umetna pesem. Najbolj redek pojav je bil prosto izumljeni cantus firmus. — Na ljudsko pesem se je opiral izdatneje Anglež John of Dunstable (izgov. Džon of Dönsteb)¹², ki se je preselil l. 1420. na Nizo-

¹² Bil je »barde«, t. j. narodni pevec v svoji domovini. To so bili spoštovani glasbeniki, ki so imeli staro pevsko tradicijo, segajočo daleč v dobo pred Kristusovim rojstvom. A v cerkvi niso smeli nastopati. Kralj Henrik V. jim je izposloval tudi to dovoljenje. Vsi, ki so želi bardsko petje v cerkvi, ga ne morejo prehvaliti; kajti peli so v terciah in sekstah. Ivan, vojvoda burgundski, cesar Žiga, kardinal Peter d'Ailly (izgov. Peter d'Elí) in celo papež Martin V.: vsi ti so vzeli po nekaj bardov v svoje

zemsko. Skladal je po tradiciji svoje domovine, a z novejšimi sredstvi svoje dobe. Imel je mnogo učencev, ki so se moderneje usmerili in pozneje dobili lastna pota.

Istodobno se je razvijalo tudi pravilno urejeno in štrumentalno spremljevanje cerkvenih spevov. Naziranje, da so peli v starih dobah, posebno v srednjem veku in za časa umetne polifonije, samo a capella, torej brez spremljevanja glasbil, se je izkazalo na podlagi naj-novejših in poglobljenih študij kot popolnoma pogrešno. Tudi za cerkveno petje.

Nedvomno je, da so uporabljali že v starokrščanski dobi glasbila pri službi božji, četudi ne baš službeno ali po predpisih. Imamo namreč več mest v spisih cerkvenih očetov in pisateljev one dobe, ki odsvetujejo rabo glasbil, kakor n. pr. Klemen Aleksandrijski († 220), Efrem Sirec (ok. 306—378), sv. Ambrozij (330—397), sv. Hieronim (340—420) in drugi. Da so ti asketično izšolani možje odsvetovali rabo inštrumentov, so morali imeti za to neposreden povod, drugače bi ne bili prišli na misel, delovati zoper rabo glasbil. — Ko je l. 877. posestil benediktinski samostan St. Gallen cesar Karel, imenovan »Plešec«, so peli tam slovesno mašo s spremljevanjem vseh inštrumentov, kar jih je bilo v samostanu. — Stara romarska (Marijina) pesem iz 12. stoletja ima poleg pevskega glasu tudi spremljevanje za pihalo, bržčas neke vrste flavto. — Ko so posvečevali leta 1436. stolno cerkev v Florenci, so peli inštrumentirano mašo. — Jak. Obrecht (1430—1505) piše v predgovoru svojim mašnim kompozicijam l. 1503. izrečno, da »dopušča cerkev (admittit) petje, cimbale in druga tovrstna glasbila kakor tudi orgle.« — Tudi naš rojak Jak. Gallus daje še pozneje navodila, kako naj uporabljajo glasbila v izpopolnitev harmonij, ako jim nedostaja živih glasov.

Ampak to inštrumentalno spremljevanje ni bilo vselej vzgledno, ker so je posamezni inštrumentisti pogosto izvajali po svoje, bodi da niso imeli pred seboj pisanih glasov, bodi da niso bili dovolj izvežbani v čitanju pisanih not, ali da so smatrali svoje naziranje o spremljevanju za boljše, skratka, spremljali so pogosto in kontrapunktirali iz lastne domiali (contrapunctus a mente). Tako so postopali tudi pevci, ki so pa bili večinoma izvežbani.

Dunstable je spremljevanje inštrumentov uredil, je vedno zapisal, da je bilo umetniško pravilno in je tako udomačil na cerkvenem koru. — Svoje večglasje je oprl pretežno na harmonijo trizvoka. Naslanjal se je v veliki meri na ljudsko pesem in je dospel praktično — teoretično je ostal diatonik — do prvih postopov dura in mola. Ker za svoj slog ni imel neposrednih vzorcev, je dal svojim skladbam pečat lastne osebnosti. Kot primer naj služi sklep vere (credo) iz Dunstableove troglasne maše:

Et vi - tam - - - ven - - - tu - - - - - ri sae - -

kraje. — John of Dunstable je bil rojen ok. l. 1370., a umrl je l. 1453. Novejši raziskovalci ga smatrajo za istovetnega s komponistom Lionelom Power-jem (izgov. Pauer) ter pravijo, da je imel prej v samostanu ime John (= Janez), ki ga je tudi pozneje obdržal. To verjetnost bomo upoštevali, a držali se bomo imena John of Dunstable.

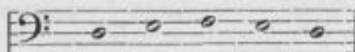
Napram turnêjski ali Machautovi maši je to odločen napredek.

Okoli Dunstabla se je zbrala vrsta njegovih — starejših in posebno mlajših — sodobnikov, ki so odobravalj njegova načela in so posnemali njegov slog ter gradili tudi samostojno dalje. To so bili — najbolj važni — nastopni: John Bennett († pred 1450), Simon le Breton († 1473), Gilles Binchois (izgov. Žil Benšoa, 1400—1460), William Damett (izgov. Demel, † ok. 1480?), John Davey (izgov. Džon Devi, † 1487), Guillaume Dufay (izgov. Gilôm Dufê, 1400—1474), John Dygen (izgov. Dajgu, med 1460 in 1478 na višku) Robert Fayrfax (izgov. Fêrfeks, 1470—1512), John Forest (v prvi polovici 15. stoletja), John Hanboys (izgov. Henbêuis, živel ok. 1460), John Hothby (izgov. Hotsbi, † 1487), Robert Morton (izgov. Mortn, na višku med 1460 do 1478), Richard Parker († ok. 1500) in — ako bi se izkazalo, da Lionel Power ni istoveten z Dunstablom — tudi ta.

Dunstablova smer je bila bistveno angleška in njegova šola je bila torej angleška, dasi jo je ustanovil na Nizozemskem. Vsekako je bila za razmere na evropski celini neobičajna, ker so tu skozi stoletja drugače učili. A okoli Dunstabla se niso zbrali samo Angleži, katerih je bilo veliko število na Nizozemskem, ampak tudi rojeni Nizozemci, Francozi in posamezni Nemci. Ti so sprejeli njegova načela, a so čimdalje tem prosteje in napredneje postopali pri skladanju.

Med Dunstablovimi učenci je bil pač Nizozemec Gilles Binchois (roj. v Binchu, ok. 1400, † v Lillu 1460) posebno nadarjen komponist, ki je zapustil 52 svetnih, 13 duhovnih pesmi in 7 posameznih mašnih delov, tako, da je svojemu učitelju najbližji. A tako izrazite osebnosti, oziroma individualnosti pa le ni imel, kakor njegov tovariš Guillaume Dufay, tudi Nizozemec, rojen najbrž v Chimayju ok. 1400, umrl kot kanonik v Cambrai-ju 1474. Med 1428—1437 je bil papeški pevec, pozneje (1442—1449) pa v Parizu. Ves čas je tudi pridno skladal. Ohranjenih je 150 glasbo-tvorov, med temi 8 popolnih maš, 20 posameznih mašnih delov, potem Magnificat, motete, 36 duhovnih in 59 svetnih pesmi. Uvedel je francoske in italijanske posebnosti in jih združil z Dunstablovimi prvinami in osno-vami v enotno zlitino. Pogosto se poslužuje faubourдона (fôburdon)¹²; X

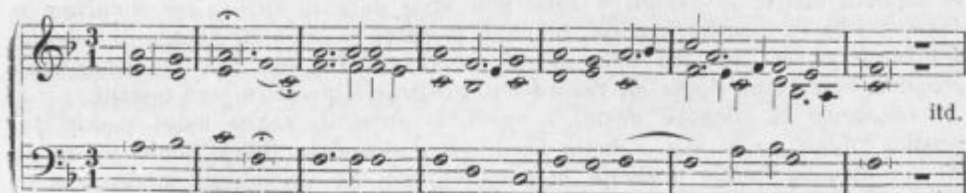
12 Faubourdon, t. j. »nepravi bas«, se imenuje večglasno petje, pri katerem se dani napev spremlja v gornji terci in seksti; samo v začetku in na koncu vsake fraze so rabili namesto terce kvinto, a namesto sekste oktavo. Zamislili so pa faubourdone kot vrsto trozvokov, v katerih je imel osnovni glas kot spremljevanje zgornjo in spodnjo terco; a spodnjo terco so peli za oktavo više, n. pr. fraza:

bi se glasila po zamisli diskantistov tako:

osnovni napev se lahko premešča od enega glasu na drugi (moderni so ga krstili »pctujoči osnovni napev«). Posebno obliko kánona — ki so ga takrat imenovali »fuga« — je negoval in izpopolnil. Dufayjev stavek je čist — a za naše uho kolikor toliko trpek in suh. Disonance rabi na lahkem delu takta ali pa kot zadržke. Kot primer za njegov stavek podam odlomek svetne pesmi, ki se pa ne loči od cerkvenega sloga njegovih kompozicij:

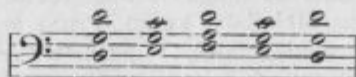
Za svojo dobo je bil Dufay odločilna osebnost, ki je iskala svojih potov do napredka v glasbenem snovanju. Pridružilo se mu je število učencev, ki so se ravnali pri skladanju po njegovih načelih. Bili so Nizozemci, Francozi, Nemci in tudi Angleži. Ti tvorijo z Dufayjem prvo nizozemsko šolo.

Uglednejši člani ozir. pristaši te šole so bili skladatelji: Jakob Barbireau (izg.: Barbiró), Ivan Brasart (Brasar), Bourgeois (Buržo), Anton Busnois (Bünoa), Filip Caron, Alojz Compère (Kompêr), Vincencij Fauques (Fôg), Nikolaj Grenon, Viljem Le Grant (Le Gran), Grossin iz Pariza (Grosên), Hugon in Arnold de Lantins (de Lantên), Reginald Liebert (Libert), C. Merques in N. Merques (Merk), Ivan Rouillet (Rulêf), Ivan Tapissier (Tapisié) in še več drugih manj pomembnih. Vsi ti so se sicer ravnali po Dufayjevih načelih, a vsak je dal duška tudi kolikor toliko lastni individualiteti. Skladali so večinoma že čveteroglasno, tu pa tam tudi že za pet glasov.

Ta I. nizozemska šola je bila navezana na ime svojega ustanovitelja in je vplivala okroglo 25 let. Ko je pa Dufay zatisnil oči, je pa njen vpliv kmalu prenehal.

Sledila je II. nizozemska šola, ki zastavi nekako z letom 1475. pod vodstvom Ivana Ockeghema (Okegema), ki je živel od l. 1430. do 1496. Bil je deček-pevec katedrale v Antwerpnu, potem Dufayjev učenec in že l. 1453. se omenja kot prvi kaplan in skladatelj na dvoru kralja Karola VII. v Parizu, 1459 je zakladnik opatije pri sv. Martinu v Toursu (Tûru), od leta 1465. kraljevi kapelnik v Parizu; umrl je pa v Toursu.

izvajali so jo pa tako:

začetek in sklep po gori navedenem pravilu. Prej omenjeni »gimel« (prim. više gori) je dvoglasni različek fauxbourdona. Ta prvotni fauxbourdon je pa ločiti od poznejšega, ki je preprosta harmonizacija v kónsonančnih akordih, nota proti noti. —

Luka Dolinar, pesnik in skladatelj.

3. Ocena Dolinarjevih del.

Trinajstletna doba Dolinarjevega bivanja na Jančem je bila za slovstveno delovanje najplodovitejša. V tej dobi je bil mlad, dosti zdrav ter je užival svetlobo na višavi, katero je pozneje v Šmartnem v Tuhinju tako pogrešal. Ko je zapustil Janče, je vstopil v razširjeni krog dela in skrbi, ker Šmartno je dokaj velika in težavna župnija. Bolehati je začel na očeh in nogah. Slovstveno delovanje se je radi teh ovir začelo umikavati. Le semintja je zložil kako pesmico, spisal kak dopis ali razpravo, prejšnje žilavosti ni več opaziti.

Slovinci so njegove pesmi z veseljem sprejeli, kakor tedaj vsako slovensko knjigo, ki je bila v tistih časih pravi dogodek. Dokaz temu je, da so glavne njegove knjige doživele še drugo izdajo. Ne smemo pa misliti, da so bili vsi zadovoljni z njegovim blagom.

Dolinar je predložil »Pesme v godove in praznike celiga leta« ljubljanskemu ordinariatu 18. dec. 1831. Rokopis je dobil v presojo špiritual v bogoslovnici Josip Burger. Burger je bil navdušen metelkovec, dober slovenski pisatelj in natančen opazovalec slovenskega jezika. Kot ocenjevalec je že v treh dneh, 21. dec. 1831, podal korenito oceno izročene mu rokopisa. Navedimo glavne pripombe: »Pesmi so ali posnete iz znanih slovenskih zbirk, ali prevedene iz latinščine in nemščine, ali samostojno sestavljene. Presojevalec je sicer zelo vnet za slovenske pesmi in prepričan o njih koristnosti, toda vseh Dolinarjevih ne more ne odobravati niti hvaliti. V teh pesmih je mnogo nenaravnih in neokretnih stavkov, nekaj okrnjenih besed; tuintam se nahaja napačno merilo, nekatere rime so nepravilne. Včasih te neprimerno dirnejo neplemeniti in neprimerni izrazi; včasih te begajo nezdgovinski popisi, ki tudi pesništvu ne koristijo.«

Dolinar je marsikatero grajano hibo popravil, v vseh točkah se pa ni vdal, ampak je vztrajal pri svojem besedilu.

Franc Ser. Adamič je ocenil njegove zbirke tako: »Dolinarjevih pesmi se veliko z lepimi, visokopoetičnimi mislimi začne, pa z žalostjo moramo reči, da izpeljana v tem duhu ni vsaka. Predolge so, preveč raztegnjene. Kot napevi k tem pesmam so nekateri, ki so po glasbenih vodilih sestavljeni, pa le nekaj jih je, ki jim velja pohvala.«¹

Slomšek pa piše o Zg. Danici, 1849, 12: »Takah pesem so nam pridni gospod Luka Dolinar in pa naš slavni pesnik gospod Blaž Potočnik obilno in hvale vredno dali.« Tudi ta pohvala je omejena, kar spričuje primera s »slavnim Potočnikom«.

Kako sodimo pa danes?

Dolinar je bil nenavadno marljiv pisatelj. Navdušen za lepo petje je hotel pevcem podati razne zbirke nabožnih pesmi, ki bi jih lahko rabili pri božji službi. Slovenski jezik je znal od doma; v bogoslovnici se je učil slovnice pri Metelku in pozneje sam po Metelkovi knjigi. Prozo je za tisti čas prav dobro obvladal. Njegovi spisi se gladko bero. V pesništvu je bil pa premalo rahločuten. Ravnal se je sicer po naukih in rabil razne pesniške zunanje pripomočke, vzklike, vprašanja, prenosbe itd., kar napravlja pesmi živahne; delal je pa tudi napake: rabil je sicer znane in udomačene tujke: andoht, gnado, ki bi jih lahko nadomestil s slovenskimi besedami; apostrofov kar mrgoli, kar tedaj seveda ni bilo toliko v spotiko, kakor danes, ko vemo, da sta Levstik in Stritar

¹ Zg. Danica, 1851.

apostrofu napovedala boj. Tudi vjemi (rime) niso vedno čisti in celo sklanjatev mu dela včasih preglavice. Nekateri stavki so težko umljivi, čeprav moramo priznati, da se pesnik očitno trudi, da bi svoje misli jasno razodel. Največja napaka so pa morda predolge kitice in njih prevelika množica.

Neka postna pesem ima 52 kitic. Kdo bo teh 52 kitic prepel? Kdo se jih na pamet naučil? Ko bi Dolinar krajše pesmi speval, s 3 ali 4 kiticami, bi imel brezdvomno več uspeha. Skladatelji se predolgih pesmi niso lotili, ker so bili prepričani, da se ne bodo ohranile in udomačile. Ideja, da izda pesmi za vse nedelje in praznike, je gotovo zlata vredna. Udeleženci božje službe bi v teh pesmih prepeli vse misli dotičnega evangelija ali praznikovih skrivnosti; ponesli bi jih domov in v tem duhu preživeli ves teden. Škoda, da ni imel dobrega mentorja, ki bi mu modro svetoval, ga opozarjal na napake in ga skrbno vodil. Koliko zlatega blaga bi nam Dolinar zapustil!

O Evripidu pripovedujejo, da je svoje nesmrtno drame sestavljal prav počasi. Neki njegov sodobnik je pa bil zelo uren delavec. Bahal se je: »Ko Evripid napravi tri verze, jih jaz spišem tri sto.« Ko je Evripid to zvedel, je dejal: »Že mogoče; vem pa, da bodo moji trije verzi vedno živeli, njegovih tri sto pa bo kmalu pozabljenih.« Tako se je zgodilo.

Evripidova modrost nas uči, da se umetniki ne smejo pre nagliti, ampak morajo delati s premislekom in globokim čuvstvom. Vsaka naglica škoduje. Naš Anastazij Grün je oblekel to misel v lepe verze:

Im Herzen keimen tief und still
Und lang und tief in Geistern reifen
Muss alles, was die Welt ergreifen,
Die Menschheit tief beglücken will.

In pesnik Anton Medved je zložil v ta namen celo pesem, ki se pričinja:

»Ko pesem svojo si napisal,
Nikari v svet ne hiti z njo,
Dokler razumno nisi zbrisal,
Kar žali čustvo in uho.«

Tako bi tudi Dolinar bolje storil, ko bi počasneje snoval, ko bi čakal s svojimi izdelki, če ne devet let, kakor zahteva Horacij, pa vsaj nekaj časa, da bi popravljaj, pilil in likal, dokler ne bi bila vsaka pesem godna. Čeprav bi zložil malo manj pesmi, pa tiste dobro, bi gotovo njegovo ime več veljalo, kakor velja sedaj in njegove pesmi bi se prepevale vse, ne pa samo nekatere. Pomisliti moramo, da je Dolinar izdal pet obširnih zvezkov svojih pesmi in je torej daleč posekal oziraje se na množino vseh pet letnikov »Čbelice« skupaj. Pesniškega poleta mu ne moremo odrekati. Nekatere pesmi se prav pesniško pričenjajo, toda pevske peroti kmalu opešajo in potem ni več tiste prvotne moči.

Ni pa prav, da Dolinarja splošno premalo cenimo. Julij pl. Kleinmayr mu je posvetil dve vrstici.¹ Dr. Grafenauer ga v Zgodovini slovenskega slovstva sploh ne omenja; dr. Glaser v Zgodovini slovenskega slovstva, III, mu je privoščil le nekaj vrstic. Edino Jos. Marn ga po zaslugi upošteva v Jezičniku, XXIII (1885), str. 41—45.²

4. Dolinar skladatelj.

Dolinar je bil tudi skladatelj in je oskrbel in izdal več knjižic z notami.

Kō je dal tiskati besedilo svojih pesmaric, se je obenem potrudil za note nekaterim pesmim. Te notne zbirke so pa tako redke, da jih nobena knjižnica v Ljubljani nima. S tremi zbirkami mi je postregel msgr. Stanko Premrl.

¹ Zgodovina slovenskega slovstva, 1881, str. 106.

² Glej tudi »Slovenec«, 1927, 19. januarja.

Izdal je Dolinar: 1. Napevi za pesme v Nedele celiga leta. 1829. Drugi natisk je izšel morda 1862 obenem z zbirko pesmi.

2. Napevi za pesme v Godove in Praznike celiga leta. 1833. — Drugi natisk je izšel 1862; založil in prodaja I. Giontini. Kamnotis Egerjev. Str. 48 v 4°. V tej zbirki nahajamo: Mašne pesmi, pesmi za razne praznike, in godove, postne, obhajilne in Marijine pesmi, zahvalnico itd.³

3. Viže za Pesme od farnih pomočnikov ali patronov v Ljubljanski škofiji. 1839. Str. 77.

4. Napevi za zbirko: »Perstavik. Pesme od Svetnikov in svetnic, v Ljubljanski škofiji samo v podružnicah češenih.« 1841.

5. Mnoge svete pesmi. Str. 64. (1848.)⁴

6. Različne pesme. 1852—1856.⁵

Melodije teh zbirk bržkone niso vse Dolinarjeve, ampak so nabrane od raznih skladateljev: Haydn, Mozart, Weber, Rihar itd. Nekateri začetki se večkrat ponavljajo; prav tako nekatere figure. V molu je le malo pesmi zloženih.⁶

Svoje nazore o pesništvu in skladanju je izjavil v Zgodnji Danici leta 1852 v »Perlogo k slovenski pesmarici« v št. 16 in 17:

Leto je že preteklo, kar sem jed k ognju pristavil, da bi jo dobro skuhano častitim bralcem Zgodnje Danice dal pokusiti: pa se ni dala zadosti skuhati, ker mi drv primanjkuje. Morebiti se bo komu zdela še trda in alj pa neješč; naj jo pa sam še pokuha in potlej nam da pokusiti. Čakal sem dolgo v upanju, da bo kdo še kaj jedi slovenske pesmarice dal zavžiti, to je, zavoljo nabere slovenskih pesmi in njim primerjenih napevov za potrebe katoliške cerkve po Slovenskem; pa se za g. Adamičem nihče ni dal slišati. Mnogi so nam mnogo o njej povedali, kar je po večem dobro povedano; vsega pa po mojih mislih niso preudarili, kar je k temu potreba. — — Vi, ljubi bravci! me bote naglo poprašali: Kaj pa še ti veš nam povedati v zadevi slovenske pesmarice? Odgovorim hitro in naravnost: Ni zadosti, da je v slovenski abecedi pisana, po gramatikalnih vodilnicah utrjena, ampak mora tudi imeti: 1. slovensko pevsko mero z enakimi stopi; 2. slovenske odrezke (odstavke); 3. slovenskega pesniškega duha; 4. pobožnega ali cerkvenega duha; 5. slovenske napeve. — — Večidel še diše naše pesmi po nemščini, kar ni čuda, ker pesniki so živeli med Nemci ali pri Nemcih, so se od mladega nemščine učili, jo govorili, njih prozodijo v se jemali, torej tudi po nemško mislili, govorili, pisali in peli. Zanaprej bo že kaj drugač, ker se mladeniči po Slovenskem po šolah tudi slovenščine uče, se bo že kaj slovenski pesniški duh zbudil. — — Tukaj je prilika od vjema (Reim) govoriti, našim razvajenim ušesom prijetnega, petju ne prav potrebnega, nekoliko škodljivega, ki je moški in ženski. Vendar pa pesmi brez vjema niso kaj všeč; pa tudi ravnojem (asonanca) za ljubo vzamejo; — — res pak je tudi, da iskanje vjema mnogokrat veliko božjega duha odnese; zato niso hvalevredni, ki ga močno terjajo ali neradi pogrešajo, ali pa pesniki, ki lepo govorjenje njemu darujejo, kakor: »dal življenje da je nam«, namesto: da je nam življenje dal, itd. — — Kaj hočem reči o napevih? Kakšni bi morali biti? — Posvetno petje se je jelo v cerkveno petje vrivati; po glediščih pojo tercete, kvartete, celo kvintete, kar razvajena ušesa neizrečeno šegeta in upijani; torej hočejo nekateri s čveteroglasnimi napevi serca vernikov omehčati, kar po polnem peto res močno gane, tako, da ta slaščica pobožnega duha mori, da poslušavec ne ve drugega od tega, kakor da so prav lepi; tako bo pripomoček poglavitna reč, in pobožnost od petja zadušena. Tudi niso čveteroglasni napevi pripravni

³ Mitth. d. hist. V. f. Krain, 1862, 114.

⁴ To zbirko navaja le Mitth. d. hist. V. f. Krain, 1862, 114.

⁵ Rakuša: Slovenako petje, 61.

⁶ St. Premrl v Bižografskem leksikonu, 142, in osebna izjava.

za petje na kmetih; pesmarica pak mora tudi za deželo biti, ker petje zavoljo pomanjkanja pripravnih ljudi ni polno, in tudi ušesa niso dosti vajena, pak bi se že navadili in petje hvalili, kakor pri nas kake hitre bolj okrogle iz Štajarskega prav radi imajo, če tudi zrna nimajo.

Z velikimi željami sem pričakoval, kaj bo g. Adamič o g. Cvekovih napevih rekel in kakšno sodbo bo čežnje storil, pa je le rekel, da so šepaste, ni pak rekel, kaj to v sebi ima; bolje bi bil storil, napeve po cerkveno presoditi, kakor glasine uredovati po muzikalni umetnosti. Videti je, da mu je oblačilo prav, le nekatere gube se prav ne drže.

Slišati je, da bo g. Cvek še druge napeve dal natisniti. Kaj prav bi bilo, da bi dober svet sprejel in bi v nove napeve več mnogoternosti, več zrna ali jedra, pa manj šest osminkskega takta dejal. Naj opusti nekaj pik, naj naredi čvrste sklepe, — naj jih skrbno pesmi in času primeri, naj s časom gre v drugi ton, naj se v pesem zamisli, za katero hoče napev narediti, in naj jo s krepkim duhom udari, da bo šel napev na Pegaza. Tako bodo napevi bolj cerkveni in bolj za rabo, če tudi kaka glasina napak pride.

Naša ljuba Mati katoliška cerkev ni prevzetna, se ne lišpa, ne skazuje, ampak je počteno-lepa, modra; nje noša pri cerkvenih šegah ni posvetna, se ne spreminja po neizmernih željah priprostih ljudi; nje jezik v sv. pismu ni olikan po vsih slovniških vodilnicah, vendar je pa razumljiv, čeden, prijeten; torej tudi pri cerkvi ni treba sladko-željnega, mehkužnega, posvetnega, ampak lepega, milega, pobožnega, kakršno bi bilo cerkveni slovenski pesmarici želeli.

Dolinar torej še ni bil vaje četverglasnega petja in se mu je zdelo nekako tuje. Umevno, ker pred 100 leti Slovenci res še nismo četverglasno peli. Zato so napevi v Dolinarjevih zbirkah sestavljeni večinoma dvoglasno, spremljevanje v basu pa enoglasno. Tedaj so navadno po tri ali štiri pevke na koru prepevale; za te je bilo dvoglasno petje primerno; sicer je pa še vsa cerkev enoglasno pela. Do tedaj izbira napevov ni bila velika, zato so ljudje večinoma skozi desetletja čuli ob raznih dobah vedno iste napeve in se jih na pamet naučili ter skupno prepevali. L. 1852, ko je pisal Dolinar te vrste, se je pa led že začel tajati. Četveroglasna pesem se je širila, dokler ni prevzela skoraj vse kore.

Ko bi mogel Dolinar danes naše petje slišati, gotovo bi se veselil tega velikega napredka, kateremu je tudi on polagal temelj.

Dr. Jos. Mantuani:

† Vseučiliški profesor dr. Peter Jos. Wagner.

Iz Freiburga v Švici prihaja tužna vest, da je znani učenjak in glasbeni strokovnjak podlegel težki bolezni, to pa v moški dobi, ki je obetala še mnogo uspehov in rešitev marsikakega zamotanega vprašanja.

Rodil se je 19. avgusta 1865 v Kürenzu pri Trieru, poslovil se je od nas po dolgotrajni težki bolezni 17. oktobra 1931 v Freiburgu (Švica). Šolal se je doma v osnovnih šolah, a kot 11 letnik je prišel l. 1876 na gimnazijo v Trier. Zaeno je bil sprejet v stolnično glasbeno šolo, kjer je imel priliko vežbati se v glasbi sploh, posebe pa še v praktičnem petju: kajti bil je stolnični koralist, kar je ostal do mature, ki jo je naredil l. 1886. To glasbeno šolo je vodil tedanji stolnični organist, duhovnik Mihael Hermesdorff, ki je bil med prvimi »cecilijansko« usmerjenimi glasbeniki, to pa še pred ustanovitvijo splošnega »Cecilijinega društva za nemške dežele«

(1867); kajti že l. 1862 je bil soтрудnik v Trieru izhajajočemu časopisu »Caecilia« in pozneje tudi urednik. Ta mož je v Wagnerju kmalu odkril nadarjenost in njegovo veselje do glasbene zgodovine. Prve temelje poznejše Wagnerjeve odličnosti je položil Hermesdorff v dušo mladega gimnazijca.

L. 1886 je šel Wagner v Straßburg na univerzo z namenom, da se posveti klasični filologiji. Pa ni ostal pri tej nameri. Vedno bolj ga je mikala glasba in nje zgodovina in ga kmalu zvabila v svoje področje. Pod vodstvom prof. Gustava Jacobsthala je poučeval glasbeno zgodovino in teorijo in je l. 1890 zaključil svoje vseučiliške študije in dosegel doktorat na podstavu razprave, ki jo je predložil kot disertacijo pod naslovom: »Palestrina als weltlicher Komponist«. Svoje študije je pa koj potem razširil in nadaljeval v Berlinu: pri H. Bellermannu, znanem kontrapunktiku, se je učil polifonskega skladanja, a pri Filipu Spitti se je izpopolnjeval v zgodovini glasbe. L. 1893 se je habilitiral kot privatni docent za zgodovino glasbe in cerkveno muziko na univerzi v Freiburgu (Švica). — Njegovo uspeha polno delo je našlo priznanje vsepovsod in l. 1897 je postal izredni vseučiliški profesor. Štiri leta pozneje (1901) je osnoval na tej univerzi visoko šolo za znanstvene in praktične koralne študije pod imenom »Gregorianska akademija«. Koliko je blagopokojni učenjak delal, je skoraj neverjetno. Vzemimo nekatera njegovih predavanj. L. 1914/15 n. pr. je imel zimski tečaj takole obremenjen: 1. Polifonija srednjega veka, 3 ure. — 2. Koralna teorija. — 3. Praktični koralni tečaj, 2 uri. — 4. Isti tečaj v francoščini (Cours pratique de chant grégorien), 2 uri. — 5. Glasbenoznanstveni seminar. — V poletnem tečaju 1915: 1. Zgodovina cerkvene glasbe od 1600 dalje, 3 ure. — 2. Neume, 2 uri. — 3. Spevi maše in oficija (praktične vaje). — 4. Seminar. — Njegova posebna domena je bil gregorianski koral, o katerem je imel leto za letom teoretična predavanja in praktične vaje — poleg drugih predmetov.

Istodobno je vodil tudi publikacije, ki jih daje na svetlo njegova Gregorianska akademija; dozdej je obelodanila 15 zvezkov, katerim je vsem kumoval Wagner sam. S tem neumornim delom si je zaslužil priznanje sv. Stolice, ki ga je poklicala kot člana v papeško komisijo za koralne knjige vaticanske izdaje in ga je odlikovala s komturskim križem papeškega reda sv. Gregorija.

Pa tudi univerza je počastila tega izvanrednega znanstvenika najprej s tem, da ga je predlagala za rednega profesorja, kar je tudi postal leta 1902, a za leto 1920/21 je bil izvoljen za rektorja freiburške univerze. Bil je prvi glasbeni znanstvenik in vseučiliški profesor v Švici, ki je dosegel to čast. V svojem rektorskem govoru »Universität und Musikwissenschaft« se je toplo zavzel za ravnopravnost te stroke na univerzah.

Kot strokovni pisatelj je bil neprestano na delu. Večina njegovih razprav se peča z gregor. koralom, vendar mu je tudi polifonija 16. in 17. stoletja pri srcu. Najznačilnejša njegova dela so nastopna (poleg njegove disertacije): 1892. Das Madrigal und Palestrina. (V Vierteljahrschrift für

Musikwissenschaft). — 1893. Francesco Petrarca's Vergini in der Komposition des Cipriano de Rore. — 1895—1921. Einführung in die gregorianischen Melodien. I. del¹ 1895. — I. del² 1901. — I. del³ 1911 pod naslovom: Ursprung und Entwicklung der liturgischen Gesangsformen bis zum Ausgange des Mittelalters. — Ta del je preveden v francoščino (Bour), italijanščino (Righetti) in angleščino (Agnes Orme in E. G. P. Wyatt). II. del¹: Neumenkunde v: Collectanea Friburgensia 1905; II. del² 1912. — III. del: Gregorianische Formenlehre, eine choralische Stilkunde. 1921. — 1903. Das Freiburger Dreikönigsspiel. — 1905. Über traditionellen Choral. — 1907. Der Kampf gegen die editio Vaticana. — 1908. Zur mittelalterlichen Offiziumskomposition. (Kirchenmusikal. Jahrbuch). — 1909. Elemente des gregorianischen Gesanges. — II. izd. 1916.) — 1910. O Roma nobilis. (Kirchenmusik. Jahrbuch.) — 1910. Über gregorianischen Choral. (Istotam.) — 1910. Zur Geschichte des altrussischen Kirchengesanges. (Kirchenmus. Jahrb.) — 1913. Geschichte der Messe. I. Teil. Nadaljevanja torej ne bo več. — 1919. Einführung in die Kathol. Kirchenmusik. — 1926. Bericht über den I. musikwissenschaftl. Kongres der Deutschen Musikgesellschaft (str. 21 nsl.). — 1927. Über den Deutschen Kongres. f. Kirchenmusik (str. 71 nsl.). — 1927. Morgen- und Abendland in der Musikgeschichte. (Stimmen der Zeit, 114. zv., str. 131 nsl.). — 1927. Več razprav o starošpansko-mozarabskem cerkvenem petju, ki pa ne zaključujejo še teh raziskovanj. (Priobčil je te študije v: a) Musica Sacra, 1927. — b) Bericht des internationalen musikhistorischen Kongres Wien, 1927. — c) »Spanische Forschungen« Görresove družbe. I. in II. del.

Ne moremo naštevati podrobno vseh člankov, spisov, beležk in poročil, ki jih je priobčil blagi rajnik po različnih strokovnih revijah in listih, kakor so: Archiv für Musikwissenschaft, (Bückerburg in Leipzig), Gregorian. Rundschau (Graz), Gregoriusbote (Düsseldorf), Jahrbuch d. Musikbibliothek Peters (Leipzig), Kirchenmusikal. Jahrbuch (Regensburg), Musica Divina (Wien), Musica Sacra (Regensburg), Rassegna Gregoriana (Roma), Revue musicale, histoire et critique (Paris), Schweizer Jahrbuch für Musikwissenschaft (Basel), Schweizer literarische Rundschau (Stans), Zeitschrift für Musikwissenschaft (Leipzig) in deloma tudi po dnevnikih. Udejstvoval se je tudi kot skladatelj in dal na svetlo »Cantiones sacrae« in spremljevanje na orglah za vatikanski gradualnik in vesperalnik. — Vse, česar se je lotil, je temeljito, duhovito, na široki podlagi, v razmaknjenem obzorju in je izzorilo v pretežni večini tudi pozitivne uspehe. Kjer ni bilo še mogoče priti do kraja, tam je odprl nove možnosti in podal kašipote onim, ki bodo prišli morebiti za njim. — Kot značaj je bil Wagner v vsakem oziru globokega spoštovanja vreden; zahrbtnosti in intrigantstva ni poznal — že kot prepričan in praktičen katolik: vsakomur je bil na uslugo in mu je pomagal dalje, kadarkoli je dobil priliko; pri tem ni delal razlike ne pri veroizpovedanju ne pri narodnosti; dasi je bil za svojo osebo dober Nmec. Te prednosti njegove osebe so poznali vsi, ki so prišli ž njim v dotiko. Šestdesetletnica, ki jo je praznoval

1. 1925 je to dejstvo pokazala kar najjasneje, ker so se združili njegovi učenci in prijatelji in mu poklonili obsežno slavnostno knjigo, ki jo je uredil † Dr. K. Weinmann. —

Rajniki je bil član kr. glasbenoumetnostne Akademije v Stockholmu, Nemške Akademije v Münchenu in prvi predsednik l. 1927 novoustanovljene mednarodne družbe za glasbeno vedo.

In ta trdna opora glasbene vede in umetnosti, posebno pa proučevanja gregorianskega korala in cerkvene glasbe sploh se je podrla v času, ko je obetala še toliko sadu! Nam ne preostaja nič drugega, kakor da posnemamo njegov zgled; s tem bomo najbolj častili njegov spomin, dočim on uživa zasluženo plačilo po božjem usmiljenju — kakor verno upamo.

Nove orgle v Kočevju.

<p>I. manual:</p> <p>1. Burdon 16'</p> <p>2. Principal 8'</p> <p>3. Burdon 8'</p> <p>4. Tibija 8'</p> <p>5. Salicional 8'</p> <p>6. Gamba 8'</p> <p>7. Koncertna viola 8'</p> <p>8. Oktava 4'</p> <p>9. Flauto traverso 4'</p> <p>10. Salicet 4'</p> <p>11. Terca 1 3/4'</p> <p>12. Mikstura 2 3/4' peterna</p> <p>13. Tromba 8'</p> <p>II. manual:</p> <p>14. Violinski principal 8'</p> <p>15. Burdonček 8'</p>	<p>16. Flauto amabile 8'</p> <p>17. Viola d'amore 8'</p> <p>18. Dolce 8'</p> <p>19. Vox coelestis 8'</p> <p>20. Konična flavta 4'</p> <p>21. Dulciana 4'</p> <p>22. Harmonia aetherea 4', 2 3/4', 2', 1 3/4'</p> <p>23. Angleški rog 8'</p> <p style="text-align: center;">Pedal:</p> <p>24. Principalbas 16'</p> <p>25. Subbas 16'</p> <p>26. Pianobas 16'</p> <p>27. Salicetbas 16'</p> <p>28. Oktavni bas 8'</p> <p>29. Pozavna 16'</p>	<p>Zveze:</p> <p>Man. II.—I.</p> <p>Subokt. II.—I.</p> <p>Supokt. II.—I.</p> <p>Superokt. I.</p> <p>Superokt. II.</p> <p>I. man.—ped.</p> <p>II. man.—ped.</p> <p>Generalni crescendo (zraven)</p> <p>Jezičniki (zraven)</p> <p>Superoktava I. za Tutti</p> <p>Prosta kombinacija</p> <p>Avtomat. ped. menja (proč)</p> <p>Pedalna melodija: ped.—I. man</p> <p>Registri h kombinacijam</p> <p>p, mf, f, Fleno, Tutti.</p>
---	---	---

Orgle so doslej največje delo mojstra Franca Jenka v St. Vidu nad Ljubljano. Glas polnih orgel je ogromen, prav posebno krepak je pedal s svojo grmečo pozavno, tako da bi orgle, če bi bile disponirane na francoski način, v manualu brez skrbi prenesle še nekaj jezičnikov, ki jih Francozi v tako obilni meri v orgle devljejo. — Pa če je vsa glasovna skupnost silna, je tudi prijetna in prav nič nasilna. Prav tako se je intonacija posameznih izpremenov (registrov) zelo posrečila. Gosti, polni, svetli principal se kosa z najbolj izrazitimi Goršičevimi, ki je bil po svojih, kar skoro bahavo širokih principalih posebno znan. Burdon je zelo značilen, prav tako burdonček s tisto svojo priznačico komaj rahlo zaznavne neduhice, ki ga dela tako ljubkega — kakor pri človeku je, ki je še ves zdrav, le glas mu je s prav nežno, bolj z mislijo ko sluhom zaznavno meglico zagrnen. Tibija je sicer gosta, pa svetla, petju za podlago izvrstna. Njen nežnejši odmev je Flauto amabile, ki se z vsemi registri da sijajno vezati. Salicional je zelo blizu starejšemu, pa vendar mečji. Dolce je kakor tiha misel božajoč; še nežnejša je dulciana — za spremljanje petja nepogrešljiva, nikoli vsiljiva, vedno in povsod poživljajoča. Kakor topel solnčni žarek spomladi je, ki, kamor zadene, vse pozlati, vse poživi. Zelo lepi sta obe violi; viola d' amore ima glas tenek kot svilena nit, koncertna viola (dvostrtna) je živa, zlasti v zvezi s široko gambo in mehkim salicetom

kakor razgibano morje valujoče po cerkvi plavajoča. Obe štiričevljski flavti (fl. traverso in konična fl.) imata mladostno vesel in živahen glas. Posebno lepo žvižga konična. Mikstura v II. manualu (harmonia aetherea) je izredno nežna, tako da jo je v triu mogoče že zamo zase rabiti. Z vsemi registri se lepo staplja; že tihi dolce jt je dovolj podlage. Terca je za trio zelo porabna; komur jo prideneš, si ga dražljivo okrasil. Jezičnika: živa tromba, ogromna pozavna, sta kar izvrstna; angleški rog ima sicer lep, hrepeneč značaj, vendar pa je nekaj tonov v bližini znatno zahripelih. V cerkvi se slabost teh tonov skoro ne občuti. Funkcija je točna, material soliden, izdelano je vse skrbno in tudi za oko lepo.

Posebnost je zopet omara, izdelana po načrtih vseuč. profesorja arhitekta Ivana Vurnika. Predstavlja v bistvu dva stolpa, ki sta po sredi zvezana z bogato okrašenim, močno stiliziranim drevesom, žigar veje nosijo polno zlatih sadežev; na njih koncih pa se zibajo v veselem frfotu pojoči tički. Vrh mogočnega debla stoji ev. Frančišek s privzdignjenima, proti glavi upognjenima rokama in prisluskuje gostolenju in čebljanju tičkov, ki so mu prileteli na roke in mu zdaj svoje pesmice v uho drobe. Ljubko umetnino je po Vurnikovi zamisli skrbno in z ljubeznijo izdelal prof. Fr. Kralj. Vsa omara, dasi velikanska, je kakor dahnjena na kor, kakor lahno plavajoča pesem v božjem hramu.

Tako niso le orgle kot glasbilo, marveč je tudi omara velika umetnina, ki je zopet posebnost, kakršne vsa stara in sodobna orgelska arhitektura ne pozna. Posebne pozornosti in kar občudovanja je vredno to, da ta, po zajetju skrajno sodobna umetnina neverjetno lepo soglaša z arhitekturo cerkve, ki je zidana v romanskih oblikah, dasi orgelska omara ne kaže niti najrahlejše težnje po romanski oblikovnosti. Omara sama dela sijajen vtis in je danes gotovo največja umetnina kočevske cerkve.

Notranjost orgel je zelo pregledno in tako pripravno razdeljena, da se do vsake malenkosti lahko pride. — Jenko je s temi orglami iznova dokazal, da je bilo veselje, ki smo ga doživeli ob njegovih prvih delih, popolnoma upravičeno.

Dr. Fr. Kimovec. Prof. M. Tomc. P. H. Sattner. St. Premrl.

Nove orgle v Vodichah.

I. manual:

1. Viola 16'
2. Principal 8'
3. Burdon 8'
4. Flauto amabile 8'
5. Salicional 8'
6. Violina 8'
7. Oktava 4'
8. Flauto traverso 4'
9. Terca 1²/₅'
10. Mikstura 2²/₅ šesterovrstna
11. Kornet 2²/₅', 2', 1³/₅'
12. Tromba 8'

II. manual:

13. Violinski principal 8'
14. Filomela 8'

15. Dolce 8'

16. Vox coelestis 8'

17. Koncertna viola 8'

18. Principalino 4'

19. Flavta 4'

20. Dulciana 4'

21. Mikstura 2', 1¹/₂', 1'

22. Vox humana 8'

Tremolo (za Vox. h.)

Pedal:

23. Principalbas 16'

24. Subbas 16'

25. Salicelbas 16'

26. Oktavni bas 8'

27. Burdonal 8'

28. Bombarda 16'

Zveze:

Man. II.—I.

Superokt. II.—I.

Subokt. II.—I.

Superokt. I.

Superokt. II.

I.—ped.

II.—ped.

Prosta kombinacija

Pedalni avtomat (proč)

Generalni crescendo

Jezičniki (zraven)

Superoktava I. za tutti

Zatvornice za II. man.

Pedalna melodija: ped.—I.

Zbiralniki: p, mf, f, ff, Tutti.

Od potresa, ki je l. 1895. porušil vodiško cerkev in z njo stare orgle, do letos vodiška župnija v župni cerkvi ni imela orgel. Zato so pa nove toliko lepše. Postavil je tudi te mojster Franc Jenko. Polne orgle so silovite. Dasi te kar neso, da imaš

občut, kakor da se kar koplješ, v to mogočno glasovno morje potopljen, je vendar ta občut blažilen, dobrodejen. Te orgle imajo nekaj posebnosti. Najprej kot šestnajstčevljski register v I. manualu stoji viola 16' namesto običajnega burdona 16'. Dasi e svojim širokim, kakor orkestrski violon izrazitim glasom orgle zapolni, jim vendar daje nekoliko svetlejši izraz. Sploh imajo te orgle nenavadno svetel in jasen značaj. Dalje ima II. manual svetlo oktavo (principalino 4') in menzuram violinskega principala odgovarjajočo miksturo z visokimi vrstami. Kot jezičnik stoji v II. manualu zelo dobro se posrečila vox humana 8'. In ves drugi manual stoji v zatvornicah. S koncertno violo 8', ki zaradi zatvornice stoji v II. manualu namesto v prvem, smo posebnosti teh orgel, če opozorimo na mnogovrstno miksturo, izčrpali.

Na splošno intonacija kaže vse že poudarjene Jenkove značilnosti. Glas posameznih registrov značajo popolnoma odgovarja. Pa to v večji ali manjši meri vsi mojstri zadenejo. Posebnost Jenkove intonacije je ta, da vsak izpremen živi in tudi najtišji register, dasi mu glas komaj še zaznavno diha, ne poje topo, onemoglo, brezizrazno, marveč se mu pozna, da v njem polje zdravo življenje. Druga značilna lastnost njegovih orgel je ta, da je vsak izpremen, naj bi bil še tako krepek in močen, vendar voljen, prijazen, uglajen, nikoli robot. Tako imamo v teh orglah pod imenom vox coelestis 8' nad vse tiho eolinico; pa če zapoje, vendar takoj po vsej cerkvi zaživi; ali nekoliko gostejši in izdatnejši dulce 8'; saj je glasú res da kar malo, toda kako je sladek, kako njegovo božanje dobro dé. Dulciana 4', ki je dolcejeva ljubka hčerčica, je navzlic svoji tihoti silno dragocena; kakor nežen svetlobni trak ožarja glasbene vrhove. Filomela 8' (slavec) ima gost, poln glas; po menzuri in značaju je širša, lijasta in gladkejša kakor flauto amabile, ki je prozornejša, prijetno svetla in kakor filomela zelo porabna. Flauto traverso 4' ima običajni mehki, piskajoči glas, ki da, zvezan s terco 1³/₄', živo zveneč zvonček. Flavta 4' je prav za prav cevna flavta, le da ima cevke v pokrovu obrnjene na znotraj; seveda tako postane voljnija, ker se terca bolj izgubi; prav zaradi svoje voljnosti je zlasti za spremljanje petja izredno porabna; celo dolce ji je dovolj podlage; če tema dvema prideneš še vox coelestis, imaš glas kot žamet.

Burdon 8' je značilen, pa nenavadno jasen, podoben starim, pa značaju živahnejšim, svetlejšim; zato je zlasti za petje tudi bolj poraben, saj so današnji burdoni v zvezah le preradi pregosti, brozgasti, mazavasti; ta je pa zelo blizu stari, na vso moč porabni »kopulie« (Coppel), ki prav zaradi svoje vsestranske porabnosti še danes slove. — Izmed režočih omenimo krasno koncertno violo 8', katere ena vrsta ima gambine piščali, druga pa violine. Salicional 8' je nekoliko krepkejši, ker I. man. nima običajne močne gambe, marveč tiho, nežno, precej bolj kakor gamba porabno violino 8'. Principalbas 16' v pedalu je zelo izdaten in navzlic nižini in silni glasovni masi hitro odgovarja. Dva, trije toni so pa pri preizkušanju glas nazadnje za rahlo spoznanje podržali. Luknjice v cevkah pod relejem bo treba malce povečati, da se še ta — le pri prav natančnem preizkušanju zaznavna malenkost odpravi. Okt. bas 8' je krepek. Salicetbas 16' je v pedal potegnjena viola 16' — za spremljanje zelo koristna. Subbas 16' in iz njega pridobljeni burdonal 8' stojita za II. manualom v zatvornicah.

Jezičniki so vsi zelo izraziti, od mogočne, sijajne trombe do bobneče bombarde 16'. Posebnost je vox humana 8', ki, če ji pritegneš tremolo, svojemu imenu res čast dela, saj dela v nekih legah popolnoma vtis človeškega glasu. Na ta register so bili mojstri, če se jim je posrečil, vedno zelo ponosni.¹

Seveda se pa ta register, ki je najprej spravljen v zatvornicah, nato pa še posebej skrit pod sapnicami II. manuala, ne sme zlorabiti; saj se redno lahko rabi brez tremola, zlasti v polnih orglah, pa tudi v močnejše registriranem II. manualu lahko kot navaden reg. a. l. — Še to omenimo, da je principal 8' poln, mogočen, zelo širok, oktava 4' pa

¹ Slavni Silbermann v dispozicijah njegovo podobnost s človeškim glasom vselej posebej poudarja; slavni Coulen v Augsburgu je imel največje veselje, če se mu je posrečilo doseči (kar se mu je zapovrstjo), da so njegove orgle v cerkvi sv. Urha pregledujoče organiste s svojo sijajno vox humano tako presenetile, da so prestrašeni obstali v misli, da se je spodaj v cerkvi nenadoma oglasil zbor.

svetlejša, prijetna, gladka, brez ostrine, in da je kornet sam zase kot solo-register zelo značilen, zlasti pa za polne orgle neprecenljiv.

Omara je zopet posebnost. Zamisel arhitekta vseučiliškega profesorja Ivana Vurnika je skrajno preprosta, pa v tej preprostosti enako skrajno smotrena. Nastala je iz dejstva, da ima vodiška cerkev dva kora: spodnji, obširnejši, je kakor nekak balkon naprej v cerkev pčtisenjen. Zgornji je prav za prav prostor pod zvonikom, v cerkev odprt. I. manual in za njim pedal stojita na spodnjem koru. Omare v običajnem smislu tu ni nič, ampak vsi prospekti (ospredje) zavzemajo srebrne kovinske piščali. Za njimi temnozeleno, z zlatimi rozetami okrašene zatvornice pod mogočnim obokovim lokom zapirajo zgornji kor. Za zatvornicami stoji II. manual in že omenjena dva pedalna registra. — Dasi je razdalja od igravnika pred orglami do II. manuala znatna, je vendar funkcija tudi tu — prav kakor v ostalih registrih — brezhibna.

Tudi vodiške orgle so torej odlično delo.

Dr. Fr. Kimovec. Prof. M. Tome. P. H. Sattner. St. Premrl.

Iz odbora Cecilijinega društva v Ljubljani.

Redna odborova seja se je vršila dne 23. novembra 1931.

Gospod konz. svetnik p. Hugolin Sattner izjavi, da radi visokih let ne more več prevzeti predsedniškega mesta in prosi odbor, naj po listkih izvoli novega predsednika.

V novi odbor so bili izvoljeni:

Predsednik: msgr. Viktor Steska; podpredsednik: prof. dr. Josip Mantuani; tajnik: katehet Ivan Pivk; blagajnik in glasbeni vodja: msgr. Stanko Premrl; odborniki: svetnik p. Hugolin Sattner, dr. Franc Kimovec, dr. Anton Dolinar, Josip Janežič, Anton Lavrič, Ivan Zdešar.

Predsednik msgr. Steska prevzame predsedniško mesto in se g. P. Hugolinu Sattnerju najtopleje zahvali za ves trud in požrtvovalnost, s katero je društvo vodil kot predsednik polnih 20 let.

Za pregledovalca računov sta bila izvoljena g. Anton Lavrič in g. Josip Janežič.

G. svetnik p. Hugolin Sattner se zahvali za komerz, prirejen njemu v čast ob priliki njegove osemdesetletnice na dan društvenega občnega zbora.

Msgr. Premrl predlaga, naj se prosi za tri dekanije nove tri nadzornike organistov, in sicer za moravško g. Davida Doktoriča, za vrhniško g. Antona Švelca in za žužemberško organista g. Franca Požuna.

G. kanonik dr. Kimovec se pooblasti, da stopi v stik z mariborskimi cerkvenimi glasbeniki in se ž njimi domeni o izdaji nove cerkvene pesmarice za ljudsko petje.

Msgr. Premrl predlaga, naj se naprosi škofijski ordinariat, da župnim uradom naroči, naj se na »Cerkveni Glasbenik« enako obligatno naroče, kot na »Škofijski list«.

Profesor dr. Mantuani predlaga, naj se gotovo izvede, da se vsake orgle, preden se razdero, fotografirajo in radi tehničnih zanimivosti natančno popišejo.

Organistovske zadeve.

Občni zbor društva organistov za ljubljansko škofijo se je vršil dne 4. novembra t. l. v Rokodelskem domu v Ljubljani. Po sv. maši s petjem, ki je bila ob 10 v stolnici, se je vršilo zborovanje, katerega se je udeležilo precejšnje število organistov in nekaj učencev orglarske šole. Med drugimi so se udeležili zborovanja tudi g. prof. M. Bajuk kot zastopnik »Pevske zveze«, odposlanec

»Pokojninskega zavoda« g. N. Žerjav kakor tudi g. Franc Klančnik, predsednik »Zveze organistov«.

Predsednik g. Anton Jobst pozdravi udeležence, ter v kratkih stavkih poda sliko o položaju organistov, poroča zlasti o zavarovanju organistov in priporoča, naj bi se vsaj to zavarovanje izvedlo za vsakega organista. Tajnik poroča o tem, kako je društvo delovalo od zadnjega občnega zbora do danes ter z različnimi sredstvi skušalo doseči izboljšanje položaja organistov. Započelo je tudi večjo akcijo za vpis novih članov kakor tudi za to, da bi bili vsi člani zavarovani. Uspeh je bil, da se je priglasilo precejšnje število novih članov in da se jih je nekaj priglasilo tudi v zavarovanje.

G. blagajnik poroča o denarnih zadevah. Društvo je imelo od zadnjega občnega zbora prejemkov Din 4489, izdatkov Din 4330-50, torej preostanek Din 158-50. Celotno denarno stanje društva pa izkazuje vsoto Din 1711-66. Podpor je bilo danih 10 v znesku Din 3200. Vdovski sklad je bil izplačan vdovi po umrlem članu Francu Breskvarju v Domžalah. Letna članarina ostane kot doslej Din 25.— V novi odbor so bili izvoljeni sledeči: Anton Grum, organist na Vrhniki, predsednik; Josip Heybal, organist v Kamniku, podpredsednik; Ivan Zdešar, organist v Ljubljani, tajnik; msgr. Stanko Premrl, ravnatelj stolnega kora v Ljubljani, blagajnik; Franc Zabavnik, organist, Dol pri Ljubljani, Peter Lipar, organist v Mengšu, in Anton Jobst, organist v Žireh, odborniki.

G. Žerjav je poročal in podal pojasnila glede pokojninskega zavarovanja.

Za priznanje in zasluge na glasbenem polju je občni zbor imenoval za častna člana č. mater Eleonoro Hudovernik, uršulinko in organistinjo v Ljubljani, in g. konzistorialnega svetnika p. Hugolina Sattnerja.

Pri slučajnostih je bila debata o tem, kako so na nekaterih župnijah in še celo na dobrih mestih še vedno organisti samouki, ki so navadno zelo malo ali nič sposobni, pa odjedajo kruh izsolanim in sposobnim organistom. Sklene se o takih konkretnih slučajih poročati škof. ordinariatu ter prositi, da to stvar za organiste pravično uredi.

Takoj po občnem zboru organistovskega društva se je vršil **občni zbor Zveze organistov**. Predsednik g. Klančnik je pozdravil navzoče delegate obeh društev ter ostale udeležence. Poročal je o dosedanjem delovanju Zveze. Zveza se je posebno zavzemala in podpirala obe društvi pri akciji za zavarovanje. Podvzela je še te in one korake, pri čemer pa žal ni imela vedno uspeha. Gospod tajnik Kuntara je podal precej podrobno poročilo o statističnem stanju organistov. Blagajnik g. Zdešar je poročal o blagajniškem stanju. Od zadnjega občnega zbora je bilo preostanka Din 1369, izdatkov Din 410.25; sedanjega preostanka je torej Din 958.75. — Članarina za prihodnjo dobo se je določila 200 Din. Pri volitvi je občni zbor izvolil dosedanji odbor. — Pri slučajnostih je bil razgovor predvsem o pevskem zboru organistov. K. Klančnik je bil mnenja, naj bi organisti imeli svoj zbor in ž njim nastopali pri prireditvah in koncertih. G. prof. Bajuk je k stvari pripomnil, da je zadevo organistovskega pevskega zbora sprožila že Pevska Zveza na svojem lanskem občnem zboru. Ker so se mnogi organisti in pevководje že priglasili v ta pevski zbor, poudarja, da nikakor ne kaže moči cepiti na dve strani, kar bi bilo stvari prej v škodo, kakor v korist. Občni zbor se je po kratki debati nato odločil, da ostane pevski zbor organistov pod okriljem »Pevske Zveze«.

Koncertna poročila.

I. Koncerti v Ljubljani. 25. septembra se je vršil koncert ruskega vokalnega kvarteta Kedrov, ki ga tvorijo gg. Denisov, član carske opere, prvi tenor, Kasakov, član carske opere, drugi tenor, Kedrov (bariton) in Kedrov (bas), profesorja carskega konservatorija, vsi iz Petrograda. Peli so ruske narodne in umetne

pesmi in nekaj skladb iz tujih literatur. Skladbe so bile za nas po večini nove in že radi tega zajemljive; prednašanje je bilo dovršeno, visoko umetniško. Peli pa so največ tiho in polglasno. — 5. oktobra je koncertiral naš violinist Karlo Rupel. Izvajal je skladbe Bacha, Tartinija, Osterca, Dalcrozeja, Ravela, Debussyja, Kreislerja in Wieniawskega. Spremljal ga je g. M. Lipovšek. Rupel lepo napreduje bodisi v tehniki bodisi v umetniškem podajanju skladb. To je v veliki meri pokazal ta njegov nastop. Od strani občinstva bi bil zaslužil večji obisk. — 12. oktobra je bil simfonični koncert našega opernega orkestra, pomnoženega z orkestralnim društvom Glasbene Matice in konservatoristi. Pod vodstvom dirigenta L. M. Škerjanca je orkester izvajal Brahmsovo II. simfonijo, Lajovčev Caprice, Škerjančevo Lirično overturo in Čajkovskega Klavirski koncert op. 23 s pianistom I. Nočem kot solistom. Velik vtis je napravila zlasti Lajovčeva zanosna, ritmično zajemljiva in krasno instrumentirana skladba ter polnokrvna Čajkovskega glasba, ki se ob nji kar iskre krešejo. Noč je igral z nenavadno bravuro in silno temperamentno. — 16. oktobra je sledil simfonični koncert orkestra kraljeve garde iz Beograda. Skrajno disciplinirani orkester mladih, izvrstno izvežbanih vojnih godbenikov je pod vodstvom polkovnika Pokornega odigral Wagnerjevo predigro iz opere »Mojstri pevec nrimberški«, Svendsenovo Simfonijo v d-duru, Gotovaca Dubravko, Saint-Saensov Mrtvaški ples, Čajkovskega suite »CasseNoisette« in Biničkega predigro »Ekvinokcije. — V okviru večerov komorne glasbe Nar. železničarskega glasbenega društva »Sloga« je 18. novembra nastopil g. Karlo Rupel s spremljevalcem prof. Jankom Ravnikom, 19. oktobra pa so gg. Jeraj Karel, Müller Avgust in Svetel Herbert izvajali Čajkovskega klavirski trio v a-molu in Beethovnov klavirski trio v G-duru. — Dne 15. novembra je nastopil že širom Slovenije znani in priznani mladinski pevski zbor Trbovlje-Vode. Pod vodstvom svojega pevovodje g. Avgusta Šuligoja je pel pesmi E. Adamiča (teh največ), I. Grbca, St. Premrla, M. Kogoja, J. Malata, Fr. Marolta in J. Aljaža ter žel največji uspeh. — 27. novembra sta priredila jako uspel komorni koncert violinist Karlo Rupel in profesor Janko Ravnik. Izvajala sta povsem nov, jako zajemljiv, poučen in bogat spored: Mozartovo sonato v G-duru, Compagnoli-Cortijev Andantino con variationi, dve krasni klasični deli, ter Aleksander Tansmanovo Sonatino v petih stavkih in Ervin Schulhoffovo sonato, dve izrazito moderni skladbi. Izvajalca sta odigrala vse točke mojstrsko. Takih večerov bi želeli še več. — 29. novembra je Pevska zveza na velikem koncertu v »Unionu« proslavila 80letnico skladatelja p. Hugolina Sattnerja. Nastopila je z zborom 200 pevk in pevcev, ki jih je vodil g. prof. Marko Bajuk. Izvajali so najprej štiri Sattnerjeve a cappella zборе iz njegove zgodnje skladateljske dobe. Pri mešanem zboru »Na planinec« je sodeloval kot baritonist g. p. Kamilo Kolb, profesor iz Virovitice. Isti solist je sodeloval tudi v glavnih dveh točkah koncerta: pri kantati »Jeftejeva prisega« in pri sklepnem zboru iz oratorija »Vnebovzetje Marijino«. P. Kolb je svoje vloge imenitno podal. Odkar ga nisem slišal, je zelo napredoval. Njegov glas je polnozvočen in mehak, predavanje vzorno. Tudi pevski zbor je bil v Jeftejevi prisegi izvrsten, točen in atrnjen, dočim se je pri sklepnem zboru zlasti v prvem delu čutila nekotika utrujenost. Kot solisti so sodelovali še gospa Bajukova (sopran), g. Hartman (tenor) in gděna Antić (alt). Orkester je bil vojaški, pomnožen z nekaterimi civilnimi godbeniki. Med koncertom so se g. slavljencu poklonile številne deputacije. G. p. dr. Angelik Tominec pa je v izbranem in iskrenem govoru poveličeval veliko delo p. Hugolina Sattnerja, ki je, soroden po duhu pesniku Simonu Gregorčiču, sledil pesnikovemu geslu: Ne samo kar veleva mu stan, kar more — to mož je stiriti dožan. In p. H. Sattner je storil v obilni meri oboje. Kot duhovnik in redovnik, kot vodja samostana, kot župnik, kot pevovodja in kot skladatelj. — P. H. Sattnerjeve skladbe so res dela, ki jih človek vedno iznova z veseljem in užitkom posluša, ki se jih ne naveličaš in ki te globoko ganejo do srca. To smo doživeli tudi to pot zlasti pri njegovi vedno sveži, vseskoz posrečeni, silno učinkoviti »Jeftejevi prisegi«.

II. Koncerti drugod. 21. septembra se je vršil koncert v Moravčah ob priliki odkritja spominske plošče pisatelju Fr. Deteli. — Notranjsko pevsko okrožje je priredilo pevske koncerte: 27. septembra v Cerknici, 4. oktobra v Logatcu, 26. oktobra v Begunjah. — 3. oktobra je Nar. železničarsko glasbeno društvo »Sloga« iz Ljubljane izvajalo v Mariboru Händelov oratorij »Samson«. — 10. oktobra je kvartet Matičarjev iz Ljubljane pel na Golniku. — Isti dan so mariborski učiteljiščeniki peli v Mariboru. — Združeni pevski zbori Tržišče, Št. Janž, Št. Rupert so nastopili 4. oktobra v Št. Janžu, 18. oktobra v Tržišču, 25. oktobra v Št. Rupertu. — 25. oktobra se je vršil cerkven koncert v Žireh. — Isti dan pevski koncert v Šmartnem pri Litiji. — 3. novembra je trio Brandlove koncertiral v Murski Soboti, 4. novembra v Ptujju. — Violinist K. Rupel je koncertiral 4. novembra v Celju, 14. novembra v Splitu. — 5. novembra je godalni kvartet Glasbene Maticе iz Ptujja nastopil v Ljutomeru. — 19. novembra se je vršil cerkven koncert Cecilijinega društva za mariborsko stolno župnijo ob priliki 25 letnice društva v mariborski stolnici. Izvajali so Rossinijev oratorij »Stabat Mater«. — 22. novembra se je vršil Cecilijin koncert na Jesenicah in cerkven koncert v beogradski stolnici.

St. Premrl.

Cerkven koncert na Črnučah. Tiho in za širšo javnost neopaženo je minil cerkven koncert na Črnučah, ki se je vršil 11. oktobra t. l. Pa vendar ni bil tako brezpomemben, saj naj bi bil po namenu prirediteljev nekaka preskušnja novih črnuških orgel, ki jih je pred nedavnim časom postavil mojster Jenko; obenem naj bi pa tudi črnuški pevski zbor dokazal, da je takih orgel vreden. Po koncertu moramo reči, da sta oba: zbor in orgle svojo preskušnjo izvrstno prestala. Zbor nas je prijetno presenetil. Saj nazadnje ni številčno močan, po naknadni cenitvi šteje kvečjemu 18 glasov. Pa je bil glasovno lepo zlit, za črnuško cerkev ravno prav močan. Izvajanje samo pa tudi tako, kot se zunaj Ljubljane redko sliši. Saj ni čudno, ko je pa zbor, s katerim je naprej domači organist g. Viktor Grilj predelal ves spored, vzel nazadnje še g. dr. Kimovec in ga pregnetal tako, kot zna samo on. Čudil sem se pri generalni vaji zboru, ki je po treh debelih urah utrudljivega dela izjavil, da je pripravljen še za par ur potegniti vajo. (Mimogrede omenjeno: nepoučen človek bi pri taki generalki prišel do prepričanja, da ni na svetu bolj sitnih in malenkostnih ljudi, kot so dirigenti.) Zato se je pa zbor, ki ga je pri koncertu istotako vodil dr. Kimovec, tako dobro odrezal. Od izvajanih pesmi so razen onih, ki so več ali manj znane, zanimale zlasti Kimovčeve, širšemu krogu še nepoznane rokopišne skladbe. To so zlasti: Angel Gospodov za sopran in tenor solo z zborom in Presveto Srce za mešan zbor ter dve zanimivi priredbi krepkih Vavknovih pesmi. Zbor je spremljal na orglah msgr. St. Premrl, ki je tudi samostojno zaigral tri točke (Canestrari, Kagerer, Zimarino); podpisani sem pa izvajal eno Bachovo in dve Regerjevi orgelski skladbi. Tudi orgle so se izborno obnesle; le igranje na manualu je posebno v primeri s pedalom odločno premehko. Tipka mora imeti zlasti pri pnevmatičnih orglah zadosten odpor, da ima organist vsaj navidezno oblast nad tonom. Velike važnosti je to zlasti pri hitro tekočih polifonih skladbah.

M. Tomc.

Dopisi.

Novo mesto.¹ O priliki posvetitve novega Prosvetnega doma dne 2. avgusta t. l. smo tudi v glasbenem oziru slišali marsikaj lepega, kar zasluži, da se vsaj kratko zabeleži v našem glasilu. Pri sv. maši v kapiteljski cerkvi ob pol 11. ki jo je po krasnem cerkvenem govoru daroval prevzvišeni g. knezoškof dr. Gregorij Rožman, je pel mešani zbor naših vrlih »Gorjancev« pod spretnim vodstvom g. Ludovika Puša. Spored je obsegal v prvi vrsti novejše, moderne cerkvene skladbe. Hvalevredno je, da je pri sv. maši in

¹ Za zadnjo številko prepozno došlo. — Op. ur.

pri popoldanskem koncertu sodeloval tudi konservatorist g. Drago Žagar s svojim krasnim, sonornim baritonom. Pri orglah je to pot sedel dobro znani skladatelj in nadarjeni organist v škofovih zavodih g. Matija Tomc. Igral in spremljal je v vsakem oziru izbornic. Pevskemu zboru se je znal izvrstno prilagoditi in ga ni nikdar preglasil. Sploh mi je posebno imponirala njegova igra v »piano« in »pianissimo«. »Gorjanci« so — kakor običajno — prav dobro rešili svojo nalogo in g. pevovodja je bil z njimi lahko zadovoljen.

Pri posvetitvi Prosvetnega doma samega so »Gorjanci« zapeli Karla Adamiča zbor »Ako Gospod ne zida hiše«, ki je bil za to slavnost posebno primeren. Prosvetni tabor pa se je zaključil z mogočno »Povsod Boga«.

Popoldne ob treh pa je bil v dvorani Prosvetnega doma pevski koncert zborov novomeškega okrožja Pevske zveze ob obilni udeležbi hvaležnega občinstva. Pred koncertom je predsednik PZ g. katehet Lavrič v kratkem govoru pojasnil občinstvu pomen in nalogo Pevske zveze. Nalo je nastopilo zaporedoma pet pevskih zborov, in sicer iz Brusnic (pevovodja M. Marinč), iz Prečne (pevovodja I. Komljanec), iz Stopič (pevovodja A. Hren), iz Št. Jerneja (pevovodja I. Škrjanec), iz Št. Petra pri Novem mestu (pevovodja F. Florjanc), iz Novega mesta »Gorjanci« (pevovodja L. Puš). Vsak zbor je zapel dve ali tri skladbe. Končno pa so se pod energičnim vodstvom g. Puša združili vsi zbori ter čvrsto zapeli Laharnarjevo »Kadar mlado leto« in Pušev veseli »Venček dolenskih napitnic«. Imena skladateljev, katerih skladbe, oziroma prireditve so se pri koncertu pele, so ta-le: Adamič Emil (4), Blažič (1), Jpavic Benjamin (1), Jobst (1), dr. Kimovec (1), Laharnar (1), Marinč (1), Ocvirk (1), Premrl (1), Puš (1), Sattner (1), Vodopivec (1) in Zeleznik (1).

Samo ob sebi je umevno, da »Gorjanci« prednačijo drugim zborom; vendar veseli me, da morem tudi pri vseh drugih zborih ugotoviti precejšen napredek. Seveda v dinamiki, agogiki in intonaciji se bo dalo polagoma še marsikaj izboljšati. To in ono hočem po priliki še omeniti v »malenkostih«, ki jih nameravam prihodnjič nadaljevati. Za sedaj pa smemo biti zadovoljni s temi prvimi uspehi.

Pri tem koncertu se je pokazalo, da se je dvorana Prosvetnega doma tudi v akustičnem oziru posrečila in bo prav dobro služila podobnim glasbenim prireditvam.

O drugi glasbeni prireditvi, o spevoigri »Kamposteljski romarjic«, ki so jo proizvajali v soboto 8. avgusta, žal ne morem poročati, ker sem bil tedaj zadržan in ker se ob sobotah in dnevih pred prazniki načeloma ne udeležujem nobene prireditve. Slišal sem pa od drugih, da je tudi ta spevoigra občinstvu zelo ugajala. Fr. Ferjančič.

Novo orgle v Ledinah. Podpisani sem 14. julija 1931 kolavdiral v delavnici orglarskega mojstra Valička v Gorici nove orgle za župno cerkev v Ledinah.

Orgle so pnevmatične in z enim manualom. Igralnik je spredaj. Dispozicija je sledeča: 1. Principal 8'. — 2. Flavta 8'. — 3. Salicional 8'. — 4. Flavta 4', komb. iz Fl. 8'. — 5. Mikstura 2¼'. — 6. Subbas 16' in Pianobas iz prej. komb. — Zveze: superokt., subokt. in ped. zveza. — Zbiralniki: p, mf, f. Tutti. — V Tutti ni superoktave, kar je pravilno. — Podpisani je orgle natančno pregledal in preizkusil in izjavlja, da so orgle prav dobre. — Registri so pravilno intonirani in čisto uglaseni. Podpisani sem bil z orglami popolnoma zadovoljen.

Kronberg, dne 14. julija 1931.

Vinko Vodopivec
knezoškofjski kolavdator.

Mekinje. Naj napišem nekaj besed o stanju cerkvene glasbe pri nas. Z ozirom na našo primeroma veliko cerkev se vedno držim načela: pevski zbor naj bo kar moči številen, da se more petje lepo proizvajati. Tako šteje sedaj pevski zbor 24 moči. Drugo načelo, katero skušamo izvesti, je: na razpolago naj bo bogat notni inventar, da zbor nikdar ni v zadregi za nove pesmi. Med drugim obsega naš inventar obojno zbirko pesmi, ki jo je izdala Goriška Mohorjeva družba: »Božji spevi« in »Gospodov dan«, in sicer v zadostnih izvodih za ves zbor. Težka je bila sicer gmotna žrtev (skupno nad 2000 Din samo za te pesmi), omogočilo pa jo je prepričanje, da na ta način naložen

denar donaša stotere obresti. Res hvaležni moramo biti našim vrlim skladateljem, da so se v obeh imenovanih zbirkah znali tako prilagoditi našim razmeram in oplodili naše glasbeno slovstvo s skladbami, ki tudi nam povprečnikom ne segajo le do ušes, ampak tudi do srca. Da bi le še sledila tretja napovedana zbirka Marijinih pesmi! — Naštudiranih ima naš zbor 406 pesmi, ki domala vse skozi celo leto pridejo na vrsto; od teh jih odpade na pr. samo na božične 44. O praznikih imamo le redko latinsko petomašo, zato proizvajamo le štiri. Pogostejše pa so črne pete sv. maše; da ni preveč ponavljanja, se razlega raz naš kor 12 Requiémov, in da je razlika tem večja, imamo vpeljana pevanje evangelija na vse tri načine, kakor nam jih razlaga Ferjančič v C. Gl. leta 1916; podobno velja tudi o pevanju oracij, berila itd. Bi bilo res škoda, če bi tako mnogovrstni koralni napevi, kot jih najdemo tam pojasnjene, po večini ostali mrtev zaklad. — Pevske vaje imamo razen poletnega časa redno po dvakrat na teden, in sicer enkrat za moške, enkrat za ženske. Pri nas se to izborna obnese, saj je uspeh skoraj isti, kot če bi imel ves zbor tedensko po dve vaji, vrh tega so pa s tem izpodmaknjena tla marsikateri nevarnceti. Le od časa do časa je kako nedeljo popoldne skupna vaja za ves zbor. — To bi bila ob kratkem slika o našem petju. Pripomnim naj le še to: svesti si, da nam do uresničenja ideala cerkvene glasbe še mnogo manjka, se zvesto držimo gesla; neutrudno naprej in navzgor! Tako se idealu vsaj bližamo, če ga že ne moremo doseči.

V. Čadež.

Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo.

P. Hugolin Sattner: V kripti sv. Cecilije. Op. 45. Kantata za tenor solo, mešan zbor in orkester. Edicija Glasbene Matice v Ljubljani. Založila Glasbena Matica v Ljubljani, 1931. Litografija Čemažar in drug v Ljubljani. — To je najnovejše večje delo našega sivolasega skladatelja-mojstra, ki je je poklonil Glasbeni Matici ljubljanski ob 60 letnici obstoja. Besedilo p. Krizostoma Sekovaniča nas popelje za nekaj hipov v kripto sv. Cecilije in nam pripoveduje o Rimljankah, ki so šle počastit svetnico in jo našle nestrohnjeno, polno rožnega dehtenja, polno majevega gostolenja, s pesmijo rajsko na ustih, z godbo nebeško v rokah ter jo zaprosile, naj da tudi njim pesem, »pesem živo, pesem mlado, neumrljivo, ... pesem, ki plemeniti srce, pesem zlatih cest, ki v nebesa hite«. Krasno besedilo je našlo v Sattnerju pravega interpreta. Vsa glasba je pristno Sattnerjeva, plemenita, melodiozna, zmerno moderna, semtertja v modulacijah presentljiva. Vso to glasbo preveva zlasti v prvi polovici neko sveto spoštovanje do velike, od Boga tolikanj odlikovane mučenice-svetnice, v drugi polovici pa odločno dcní pesem mešanega zbora v gladko izpeljanem daljšem tematičnem stavku.

St. Premrl.

P. Hugolin Sattner: 4 mladinski zbori s klavirjem. »Zboric«, 1931. Letnik VII, št. 4. — »Zboric« so p. H. Sattnerjeve mladinske zборе objavili za njegovo 80 letnico. Zloženi so na besedila Utve — Kraguljčki: 1. Dedek Krim, 2. Gorska pripovedka, 3. Tiho je legel mrak in 4. Kapelica. Vse te skladbe, napisane za triglasni mladinski zbor, so izredno lepe in psrečene. Njih neprisiljena melodika in netežko, a vendar jako izrazito klavirsko spremljevanje jih bosta brezdvomno prikupila vsepovsod.

St. Premrl.

P. Hugolin Sattner: Božičnice za samospev, mešan zbor in orgle. 2. izdaja. Impri-matur kn.-šk. ord. 2. IX. 1924, št. 2882. Ljubljana, 1931. Založila Jugoslovanska knjigarna. Litografija Čemažar in drug, Ljubljana. — Šest krasnih Sattnerjevih božičnih pesmi leži pred nami v novi, še popolnejši izdaji kot je bila prva. Za izbornost in priljubljenost pesmi pričča druga izdaja. Organisti, sezite po nji! Partitura 20 Din, glasovi po 4 Din.

St. Premrl.

Emil Hochreiter: Osem orgelskih skladb. V italijanskem glasbenem listu »I Maestri dell' organo« je izšlo v letošnji 9. številki osem orgelskih skladb našega skladatelja Emila Hochreiterja hkrati s kratkim življenjepisom in sliko. Skladbe so sledeče: II. Pre-

ludio, II. Meditazione, III. Canzoncina, IV. Intermezzó, V. Aspirazione, VI. Elegia, VII. Impresione, VIII. Cantabile. Vse skladbe so polne plemenite melodike in pestre, semtertja celo nekoliko prebogat, rekeli bi nemirne harmonike. V nekaterih skladbah je prvi motiv dosledno izrabljen v številnih variantah, na pr. v št. 1, 3, 6, 7, druge prinašajo kontraste v srednjem delu. Št. 8 je pisana deloma kot trio. Skladbe po večini niso preveč težke. Posebno bodo splošno ugajale zlasti Preludij, Canzoncina, živahno razgibana sredina Intermezza, posebno lepa Elegija in Impresija. Naročila sprejema tudi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Zvezek stane 20 Din. St. Premrl.

Misijske pesmi, litanije presv. Srca Jezusovega za ljudsko petje in druge pesmi. Izdala in založila U. M. Cl. Gorica, 1931. Tiskala Katoliška tiskarna v Gorici. — Ta zbirka brez cerkvenega odobrenja prinaša dve zelo lahki Vodopivčevi misijski pesmi, ostale pa je zložil dr. Miroljubni, najbrž dr. M. Brumat, ki je podpisan pri 5. pesmi. Njegove pesmi so tudi precej lahkega kova, ljudskomelodiozne, tehnično semtertje malce šibke. Št. 8 je namenjena izvencerkveni uporabi. St. Premrl.

Ant. Dobronitsch: Jugoslavenske pučke popijevke. Za petje in klavir. Editions Maurice Senart, Paris. — V zbirki se nahaja 12 pesmi: 1. Na Gorenjskem je fletno, 2. Po morju galija, 3. U proljeće, 4. Pod kruškom, 5. Preko Balatina, 6. Megla se kadi, 7. Prigovori, 8. Nema dike, 9. Sunce i kiša, 10. Žalna pjesma, 11. Prosti mi duške, 12. Pod prozorom. Dobroničeva priredba teh pesmi je svojevrstna, izvirna in umetniška. Zbirko toplo priporočam. St. Premrl.

Jubilate Deo. Adventne in božične pesmi za moški zbor. — Uredil Vinko Vodo pivec. Samozaložba. Gorica 1931. Cena 4 lire. Zbirka vsebuje 4 adventne in 8 božičnih pesmi skladateljev Bratuža, Komela, Laharnarja in Vodopivca. Pesmi so deloma prirejene po mešanih zborih, deloma, kolikor morem soditi, pa izvirne, za moški zbor pisane. Slog je lahek, gladko tekoč. Za boljše pevce so pa pisane zlasti Bratuževe pesmi, pri katerih bi se dalo marsikaj poenostaviti, ne da bi pesem glasbeno kaj trpela. Brez dvoma se bo moškim zborom omilila Vodopivčeva božično nadahnjena »Le spavaj, sladko Detece« s svojim zibajočim ritmom in naravno tekočimi harmonijami. Zbirko moškim zborom prav priporočam. M. Tomc.

Razne vesti.

Goriški nadškof g. dr. Frančišek Borgia Sedej je 28. novembra v Gorici preminul. Z njim je legel v grob eden izmed naših slavnih goriških škofov: neustrašen boritelj za pravice Cerkve in izročene ga mu ljudstva. Blagopokojni knez in nadškof je storil premnogo tudi za cerkveno petje na Goriškem. V daljšem članku se ga bomo spominjali v našem listu — če Bog da — prihodnjč.

Starosta slovenskih skladateljev, naš prezasluzni p. Hugolin Sattner, konzistorialni svetnik, pevovodja frančiškanskega pevskega zbora v Ljubljani in dolgoletni predsednik Cecilijinega društva za ljubljansko škofijo, je obhajal 29. novembra svojo osemdesetletnico. Čestitamo mu ob tem jubileju najiskreneje k vsem velikim uspehom, ki jih je do danes dosegel na glasbenem in na cerkvenoglasbenem polju. Čestitamo mu k njegovi tudi v visoki starosti ohranjeni moči in svežosti, ko nam brez prenehanja poklanja vedno in vedno nove, lepe in zrele sadove svojega umetniškega delovanja. Pridružujoč se mnogoštevilnim njegovim častilcem in slavilcem mu želimo še za naprej čvrstejšega zdravja in obilne božje pomoči pri vsem njegovem delu. Bog ga živi!

Slovenski znani in priljubljeni pisatelj in skladatelj g. Josip Lavtižar, župnik in duhovni svetnik v Ratečah na Gorenjskem, obhaja letos 12. decembra svojo osemdesetletnico. Tudi njemu kličemo iz dna duše: Še na mnoga in mnoga leta!

Naš odlični slovenski skladatelj g. Emil Hochreiter, vladni svetnik in glasbeni ravnatelj v Kalksburgu pri Dunaju, bo obhajal 27. decembra letos svojo 60 letnico. Slovenska glasba, v prvi vrsti novejša cerkvena, dolguje

mного ravno Hochreiterju za pobudo, ki jo ji je dal s svojimi izredno pomembnimi, visoko umetniškimi deli. Za enkrat naj sprejme g. jubilar za svoj jubilej naše naj-srčneješe čestitke! Njegovo delo si bomo podrobneje ogledali ob drugi priliki.

G. Ivan Bole, organist pri romarski cerkvi na Brezjah, obhaja letos tridesetletnico, odkar orgla in vodi cerkveno petje v tej naši toliko obiskovani Marijini božjepetni cerkvi. G. Bole je odličen orglavec, izboren pevec in pevovodja. Njegov kor uživa najboljši sloves. K njegovi 30 letnici mu prav iskreno čestitamo!

Cecilijino društvo stolne župnije v Mariboru je obhajalo v novembru 25 letnico svojega obstoja in plodonosnega delovanja. Društvu in njegovemu glasbenemu vodji g. stolnemu kapelniku I. Gašpariču najiskreneje čestitamo!

Narodni guslar g. Milovan Barjaktarović je priredil zadnji čas po večjih mestih naše kraljevine koncerte. Zlasti šolsko mladino seznanja s srbskimi narodnimi pesmimi. Nastopal je tudi v Ljubljani, Celju in Mariboru.

Pevska zveza v Ljubljani razpisuje tri nagrade v zneskih 500, 300 in 200 Din za pesmi, pisane za moški, mešani ali ženski zbor v obsegu približno treh strani »Pevca«, neoporečne vsebine in oblike, pisane tako, da jih zmorejo vsaj naši boljši zbori. Rok do 1. januarja 1932.

Na praznik Vseh svetnikov sta v Rimu darovala prvo daritev sv. maše gojenca kolegija Germanicum Slovenec g. Ignacij Lenček iz ljubljanske škofije in g. Peter Ivanešič iz djakovske škofije. Leti dan je bila prirejena novomašnikoma na čast akademija, pri kateri se je med drugimi odličnimi skladbami izvajal prvič krasen in veličasten »Te Deum«, ki ga je zložil g. Ivanešič.

Umrli je v Ljubljani 21. novembra g. Marko Kostanjevec, služitelj pri banski upravi in vnet cerkven pevec. Bil je duša petja pri križanski moški Marijini družbi ter oskrbel za družbeni zbor nešteto pesmi. Goreče in požrtvovalno je sodeloval pri ljudskem petju v stolnici. Bog mu vse obilno poplačaj!

DAROVI ZA »CERKVENI GLASBENIK«.

G. Ciril Pirnat, trgovec v Ljubljani, 60 Din; g. Matija Tomc, profesor v Št. Vidu nad Ljubljano, 20 Din; g. Franc Vavpetič, kaplan v Senčurju pri Kranju, ter župni urad v Leskovicah po 10 Din. Bog plačaj vsem!

Popravi! V Tomčevi pesmi »Kristus Kralj« (C. Gl. št. 9—10) naj poje sopran v prvih dveh taktih zadnjega sistema (pri besedah: »Živi Kristus«): e-e-fis-fis; alt istotam: e-a-a-a. — V Premrlovi pesmi »Marija rožica« (istotam) je v 2. in 3. taktu 2. sistema g, ne ges.

Današnjemu listu je priložena glasbena priloga (4 strani), ki prinaša: Jože Rozmanov mešani zbor z orglami »Sveta noč«, Matija Tomčev dvoglasni zbor s spremljevanjem orgel ali harmonija »Pri jaslicah« in Brede Ščekove mešani zbor »Lepa si roža Marija«. Posamezni izvodi po 1 Din.

LISTNICA UPRAVE. Tej številki prilagamo položnice in lepo prosimo p. n. naročnike, da čimprej obnovijo naročnino za leto 1932. Cena listu ostane ista. Vse naročnike, ki lista še za leto 1931 niso poravnali — nekateri kljub ponovnim prošnjam — nujno prosimo, da to takoj store.

Izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah. Cena listu z glasbeno prilogo vred 40 Din, za dijake 25 Din, za Italijo 50 Din, za Ameriko 1 dolar. Uredništvo in upravništvo: Pred škofijo 12/I. Odgovorni urednik lista in glasbene priloge in izdajatelj Stanko Premrl v Ljubljani. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani Karel Čeč.